

Programmaplan TechHub Assen

TechHub Innovatiewerkplaats, Smart Industry Crossover,
Techniek Academie

Penvoerder:	Hanzehogeschool Groningen	Mevr. P. de Vries
Partners:	Drenthe College Ondernemend Assen TechGilde (9 bedrijven) Resato	Mevr. M. Riemersma Dhr. K. IJszenga

een groeiende kennisregio met innovatiekracht!

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
2	HET PROGRAMMA.....	5
2.1	AANLEIDING EN NOODZAAK	5
2.2	PROGRAMMADOEL	7
2.3	PROGRAMMASTRUCTUUR	9
2.4	DE WERKPAKKETTEN: TECHHUB INNOVATIEWERKPLAATS	9
2.5	DE WERKPAKKETTEN: SMART INDUSTRY CROSSOVER	18
2.6	DE WERKPAKKETTEN: TECHNIEK ACADEMIE	21
2.7	PLANNING.....	24
3	PROGRAMMA-ORGANISATIE	25
3.1	ORGANISATIE.....	25
3.2	BESTURING	26
3.3	RISICO-ANALYSE	27
4	FINANCIËLE UITWERKING EN REP ASSEN.....	29
4.1	FINANCIËN	29
4.2	HOOFDLIJNEN REP	30
4.3	REP CRITERIA.....	31
4.4	RAPPORTAGES	33
5	OVERZICHT BIJLAGEN	34
5.1	AANSLUITING OP NOORDELIJKE DOELSTELLINGEN	35

1 Inleiding

TechHub Assen heeft tot doel het mkb in Assen en omgeving op laagdrempelige wijze toegang te bieden tot technologische kennis, ondernemers in een duurzame structuur actief samen te laten werken en praktisch te ondersteunen om nieuw verworven kennis om te kunnen zetten in technologische innovaties door (samenwerkende) bedrijven. Om in te spelen op de behoefte van het bedrijfsleven is een sterke basis in en relatie met techniek onderwijs op verschillende niveaus belangrijk.

Assen en de regio hebben alles in huis om een sterke, innovatieve kennisregio te worden. Bedrijven geven aan dat zij behoefte hebben aan versterking van de onderlinge verbinding op een plek waar vraag en aanbod laagdrempelig aan elkaar gekoppeld worden; sterkere verbinding tussen bedrijven onderling en met kennis- en onderwijsinstellingen.

Een aantal partijen in de regio (Ondernemend Assen, Hanzehogeschool, Drenthe College in samenwerking met provincie Drenthe en gemeente Assen) heeft daarom – op basis van het gezamenlijk position paper Samen Innoveren van november 2018 – het initiatief genomen tot de Technologie Innovatie Hub Assen; kortweg TechHub Assen. Binnen dit programma komen drie projecten tot ontwikkeling: TechHub Innovatiewerkplaats, Smart Industry Crossover en Techniek Academie. Hiervoor vragen we een financiële bijdrage van de gemeente Assen.

De projecten komen bij elkaar op de nieuwe dynamische locatie aan de Industrieweg 1. Dit gebouw is net ingericht voor hbo- en mbo-onderwijs met alle basis-onderwijsfaciliteiten die daar bij horen. Het moet het kloppend hart worden voor technologische innovatie; de ontmoetingsplek voor ondernemers, studenten en onderzoekers.

Een aantal concrete bedrijven uit de regio, naast Ondernemend Assen als bedrijvenvereniging, die de problematiek hebben aangekaart, participeren nu ook in het programma. Dit zijn momenteel al tien bedrijven, die samenwerkingsintenties hebben ondertekend voor de komende vier jaar om jaarlijks rond de 2.000 uur per jaar bij te dragen. De bedrijven zijn: Idee101, DBO Energie, Pilot on Demand, Resato, Hellenthal Studios, Cedel, Ultraware, Assen Installatietechniek, Baas/Sinuss en Turtle Creations. De verwachting is dat het hier niet bij blijft en dat de komende jaren nog tientallen bedrijven gaan aansluiten.

Met het programma TechHub Assen ontstaat er een omgeving en locatie in Assen waarbinnen het hbo-onderwijs zich verder kan ontwikkelen in Assen; op bachelor én master-niveau. Daarnaast worden de mogelijkheden op niveau 2, 3 en 4 in het mbo drastisch

Start Masterprogramma 2019/20 met studenten én bedrijven

versterkt. Bedrijfsleven en Drenthe College werken samen aan de Techniek Academie om op korte termijn meer jongeren op niveau 2 en 3 op te leiden in een omgeving en op een manier die voldoet aan de vraag van de bedrijven (bedrijven hebben ruimte voor 45 bbl-studenten¹ per november 2019). Aanvullend wordt de niveau 4 opleiding Smart Industry, de crossover tussen ICT en mechatronica, ontwikkeld om een volledige opleidingskolom in de

¹ Bbl = beroepsbegeleidende leerweg, combinatie van leren en werken

techniek te kunnen bieden. Een unieke doorlopende leerlijn, mede omdat het voortgezet onderwijs (Havo en Technasium) participeert in het programma.

In dit programmaplan is het programma met de drie onderliggende projecten uitgewerkt. Dat betekent dat in hoofdstuk twee de inhoudelijke kant verder staat uitgewerkt in de vorm van doel, structuur en werkpakketten. Ook is daar de planning opgenomen. In hoofdstuk drie volgt de programma-organisatie met besturing en risico-analyse. Hoofdstuk vier gaat verder met de financiële uitwerking. Ook wordt in dit hoofdstuk de diepere relatie met REP Assen gelegd. Tot slot bevat het programmaplan een aantal bijlagen die in hoofdstuk vijf bij elkaar zijn gebracht.

Als bijlagen zijn de position paper Samen Innoveren Assen en het businessconcept in het document TechHub Assen, het concept toegevoegd. Deze documenten kunnen als integraal onderdeel van dit programmaplan worden beschouwd.

2 Het programma

In dit hoofdstuk staat het programmadoel met aanleiding cq noodzaak. Dit wordt gekoppeld aan de beoogde resultaten waarmee het succes van het programma wordt gedefinieerd. De drie projecten in het programma staan daarna in de vorm van werkpakketten beschreven. Het hoofdstuk sluit af met de planning van het programma.

2.1 Aanleiding en noodzaak

De TechHub is gericht op het mkb in Assen en omgeving, met focus op mkb-bedrijven met minimaal 2 en maximaal 50 werknemers (fte). Daarbij maakt het niet uit in welke branche een onderneming werkzaam is. Wel zullen deelnemende bedrijven de ambitie moeten hebben om met hun bedrijf stappen te zetten op het vlak van technologische innovatie, als ontwikkelaar of als gebruiker. TechHub kan deze bedrijven als een 'one stop shop' faciliteren met kennisontwikkeling, kennisuitwisseling en hands-on ondersteuning op het vlak van technologische innovaties. Het programma richt zich zowel op de koplopers, als op het peloton en daarmee vergroten van de groep koplopers. Daarom maakt het onderwijs deel uit van dit programma, om ook de instroom van jonge talenten te vergroten en bedrijven de kans te geven hun medewerkers op een hoger niveau te brengen. De relatie ligt er met onderwijs op hbo, mbo en vo-niveau; een unieke multi-niveau benadering.

Smart Industry (mbo-niveau 4) gaat zorgen voor een nieuwe instroom in de arbeidsmarkt van hooggekwalificeerd mbo-technici. Het nieuw te ontwikkelen programma wordt samen met het bedrijfsleven ontwikkeld en vervolgens uitgevoerd. Probleem is nu dat jongeren die van vmbo-tl of Havo komen en een moderne techniek-opleiding in Assen willen volgen, alleen bij het TT Instituut of in de ICT terecht kunnen.

De Techniek Academie zorgt voor de sterke basis van jonge technici op mbo-niveau 2 en 3. Hier gaat de samenwerking met het bedrijfsleven ervoor zorgen dat techniek onderwijs voor Assen en omstreken behouden blijft en dat de bestaande programma's op een hoger niveau worden gebracht. Dit gebeurt bijvoorbeeld door onderwijs op locatie bij bedrijven te verzorgen, gastdocenten in te zetten en docenten stages bij bedrijven te laten volgen. Met dit alles wordt de inzetbaarheid van de jonge mbo-ers verhoogd.

Bij navraag bij bedrijven en instellingen bleek dat er wel degelijk bbl-werkplekken beschikbaar zijn, maar dat bedrijven en studenten elkaar momenteel niet weten te vinden.

De analyse:

Assen en de omliggende gebieden hebben alles in huis om een sterke, innovatieve kennisregio te worden. We hebben ondernemers die zelf sterk zijn in proces- en productinnovatie, bevoegen ondernemers die vooruit willen, kennisinstellingen met specialistische kennis op het gebied van smart systems en sensortechnologie, onderwijsinstellingen die technische vakmensen voortbrengen, innovatiecapaciteit hebben en die in samenwerking met ondernemers nieuwe producten willen ontwikkelen. Kortom, de ingrediënten zijn aanwezig. Wat echter ontbreekt in de regio, is de onderlinge verbinding, een plek waar vraag en aanbod laagdrempelig aan elkaar gekoppeld worden. Zo is het ook door de bedrijven benoemd.

Het brede mkb in Assen en omgeving kan aansluiten bij diverse netwerk- en intermediaire organisaties. Er is echter sprake van een versnipperd speelveld. Veel initiatieven focussen op de business/bedrijfskundige kant, hebben een generieke insteek en/of zijn éézijdig gericht. De genoemde organisaties zijn bovendien minder gericht op kennisontwikkeling, kennisuitwisseling, het verbinden van organisaties en initiatieven met het oog op technologische innovaties door aangesloten bedrijven. Terwijl op basis van gesprekken met mkb bedrijven juist daar de concrete behoeften van bedrijven in de regio liggen.

Uit de gesprekken met bedrijven over de bestaande netwerken en netwerkstructuren in de regio komt een aantal concrete knelpunten naar voren:

- Bedrijven weten niet waar ze moeten aankloppen als ze de hulp willen inroepen van het onderwijs dan wel een kennisinstelling en/of een collega ondernemer zoeken om samen mee te werken;
- Initiatieven als Ikbendrentsondernemer, Drentse Zaak, De Ondernemersfabriek Drenthe vervullen een verbindende rol, maar missen een technologisch inhoudelijke dimensie. Juist dit laatste helpt bedrijven verder bij technisch inhoudelijke ontwikkeling en technologische innovatie;
- Ondernemend Assen is tot nu toe vooral een belangenvereniging en in de basis niet gericht op ondersteuning bij de innovatie-activiteiten van hun leden of ervoor zorgen dat opleidingsplekken gevuld worden.
- Het TechGilde van zo'n negen technologiebedrijven is zich aan het ontwikkelen. Organisatorisch dit van de grond krijgen is de uitdaging waar deelnemende bedrijven momenteel voor staan.
- Grote belangenorganisaties als MKB Noord kunnen vanuit hun achtergrond vaak minder aandacht besteden aan specifieke eigenschappen van regio's.
- Onderwijs en Ondernemers Platform Assen is momenteel vooral een platform waar met het primair en het voortgezet onderwijs activiteiten worden opgezet om interesse in techniek bij de jeugd te kweken.
- Bedrijven worden van alle kanten benaderd voor samenwerking met onderwijs. Coördinatie die aansluit bij hun behoefte en waar ze zelf inbreng in hebben, is zeer gewenst.
- Bedrijven ervaren onvoldoende verbinding tussen kennis- en onderwijsinstellingen met de voor bedrijven relevante thema's en ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de digitalisering van de maatschappij.

Behalve dat bestaande initiatieven, organisaties en netwerken versnipperd en suboptimaal zijn, zijn bedrijven onvoldoende in staat om kennis en ideeën om te zetten in concrete nieuwe producten en diensten. Daarvoor is van belang dat mkb bedrijven met ideeën en de nieuw opgedane kennis aan de slag kunnen en deze vervolgens om te kunnen zetten in technologische innovaties door (samenwerkende) bedrijven. Dit alles vraagt om een open innovatie-omgeving en -cultuur waarin ideeën kunnen worden gevormd, uitgewerkt en gevalideerd.

In het MKB-actieplan² onderscheidt het Kabinet binnen het mkb twee groepen: de koplopers, die nieuwe kennis en technologieën ontwikkelen en snel genoeg weten toe te passen, en het peloton, dat het hoge tempo van vernieuwing moeilijker bij kan houden en worstelt met de vraag hoe ze die vernieuwing vorm moeten geven. Het peloton is het brede mkb. Het is het mkb dat al wat langer bestaat, de bedrijven die te vinden zijn in de winkelstraten, op bedrijventerreinen en om de hoek.

Met landelijk circa 200.000 bedrijven en een aandeel van 55-60% in de toegevoegde waarde en werkgelegenheid, is dit peloton de grootste groep binnen het mkb. Het zijn overwegend kleine ondernemers, veelal met minder dan tien personeelsleden. Ze zijn vaak – maar niet alleen – actief op regionale markten en zorgen voor een divers aanbod van regionale goederen en diensten. Het gaat om een diverse groep bestaande uit bijvoorbeeld familiebedrijven, gespecialiseerde dienstverleners, industriële bedrijven die toeleverancier zijn in productieketens of ambachtelijke bedrijven. Deze groep is gezien hun omvang van groot belang voor de toepassing van innovatie.

Kleinere bedrijven zorgen voor diversiteit, invulling van (regionale) niches en leveren de koplopers van morgen. Al die kleine bedrijven bij elkaar zijn minstens zo belangrijk als de grote bedrijven: het mkb zorgt voor ruim 60% van de toegevoegde waarde en ruim 70% van de werkgelegenheid in het bedrijfsleven in Nederland³. In Noord-Nederland ligt dit aandeel nog hoger. Noord-Nederland is

² MKB-actieplan, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, 2018.

³ Comité voor Ondernemerschap, Jaarbericht Staat van het MKB, 2018.

een echte mkb-regio, ruim 95% van de bedrijven in Noord-Nederland behoort tot het mkb. Het mkb vormt hiermee dé banenmotor van de noordelijke economie. Ruim driekwart van de werkgelegenheid (78%) in Drenthe zit in het mkb⁴. De impact van het mkb strekt overigens verder dan puur het economische. Het mkb is als ‘fundament van de economie’ bijvoorbeeld onmisbaar voor de aanpak van grote maatschappelijke opgaven op het gebied van zorg, voedsel en klimaat.

Assen en omstreken kenmerkt zich door veel mkb bedrijven in de grootte van twee tot 50 medewerkers. Die hebben behoefte aan maatwerk technologische ondersteuning in de directe omgeving. Bedrijven in de regio zien in eerste instantie meerwaarde in het ontmoeten van andere ondernemers die ook met technologie-vraagstukken bezig zijn. Ontmoetingen leiden tot nieuwe combinaties van bedrijven die elkaar stimuleren en zo samen tot technologische innovatie komen. Vanuit voornoemde constatering heeft een aantal partijen in de regio het initiatief genomen om verbeteringen aan te brengen in de bestaande netwerken en netwerkstructuren.

2.2 Programmadoel

Het programma TechHub⁵ Assen heeft tot doel het mkb in Assen en omgeving (met focus op het ‘kleinere’ mkb < 50 FTE) op laagdrempelige wijze toegang te bieden tot technologische kennis, ondernemers in een duurzame structuur actief samen te laten werken en praktisch te ondersteunen om nieuw verworven kennis om te kunnen zetten in technologische innovaties door (samenwerkende) bedrijven. Om in te spelen op de behoefte van het bedrijfsleven is een sterke basis in en relatie met techniek onderwijs op verschillende niveaus belangrijk.

Het resultaat van deze inspanning zal zijn dat het mkb in de regio meer en beter kan innoveren, met een kortere time to market en minder faalkosten. Het levert een significant positieve bijdrage op voor het verdienvermogen van deze bedrijven.

Deze hoofddoelstelling laat zich vertalen naar drie projectdoelen:

1. Realisatie en starten van de TechHub Innovatiewerkplaats
2. Samen met bedrijven en instellingen realiseren van mbo4 Smart Industry Crossover
3. Starten van de Techniek Academie voor en door bedrijven uit Assen en omgeving

Binnen het programma zijn deze drie doelen vertaald naar de drie inhoudelijke projecten.

Deze projecten kennen elk hun eigen subdoelstellingen:

- 1) Project TechHub Innovatiewerkplaats
 - a) Verbinden bedrijven en netwerken in de regio
 - b) Technologische kennisontwikkeling bedrijven en samenwerkingsverbanden
 - c) Kennisdeling en -borging (kennismanagement)
- 2) Project Smart Industry Crossover
 - a) Realisatie mbo4-studie Smart Industry met het bedrijfsleven en in de praktijk
- 3) Project Techniek Academie
 - a) Realiseren van de ‘Onderwijsmakel’ functie tussen bedrijven en (potentiële) studenten
 - b) Verbeteren onderwijs met bedrijfsleven, initieel en leven lang ontwikkelen
 - c) Docentstages en gastlessen opzetten en uitvoeren

Wat er op deze manier wordt gerealiseerd zijn producten als:

⁴ Noordelijke Innovatieagenda 2014-2020

⁵ Technologie InnovatieHub

- De TechHub Innovatiewerkplaats (IWP) waar mkb-bedrijven samen aan de slag kunnen met methodieken en praktische ondersteuning op het gebied van kennisontwikkeling, kennisuitwisseling en het gestructureerd doorvoeren van innovaties. Het uitgangspunt is dat er voor de bedrijven één fysieke kennis- en innovatiedesk en ontmoetingsplek wordt gevormd, waar de ondernemer al zijn technologie vragen in één gang kan neerleggen en waar deze volgens de kerngedachte van 'hostmanship' wordt gestimuleerd en wordt ontzorgd;
- Een actief netwerk voor en door technologie bedrijven (ontwikkelaars en gebruikers), gericht op kennisuitwisseling en wederzijdse samenwerking;
- Een online community gericht op wederzijdse kennisuitwisseling en waar de mkb ondernemer eenvoudig toegang krijgt tot kennisbronnen, technologie scans/radars, stappenplannen, white papers, etc.;
- De doorlopende kennislijn voor jongeren en ondernemers; van vo, via mbo tot hbo. Een lijn die faciliteert in het opdoen van (nieuwe) kennis en ervaringen, waarbij valorisatie van deze kennis door praktische toepassing in de praktijk wordt gestimuleerd;
- Laagdrempelige ontsluiting van een fysieke experimenteeromgeving waar bedrijven in co-creatie met elkaar én met studenten prototypes of proefopstellingen gaan maken;

De beoogde resultaten dan wel succesfactoren van het programma TechHub Assen zijn:

- Minimaal 40 organisaties verbinden zich aan de nieuw te realiseren duurzame structuur;
- Jaarlijks minimaal 40 nieuwe studenten die instromen in bbl-techniek opleidingsprogramma's op MBO-niveau 2 en 3;
- Jaarlijks minimaal 20 nieuwe studenten die instromen in Smart Industry mbo-niveau 4, groeiend naar een instroom van 30;
- Deelnemende mkb-bedrijven hebben actief nieuwe kennis verworven, kennis gedeeld en stappen gezet op het vlak van technologische innovaties en/of samenwerking;
- Actieve ondersteuning van deelnemende mkb bedrijven in de regio, door middel van een laagdrempelig digitaal platform, (thematische) bijeenkomsten, expertsessies, hackathons, inspirerende (co-creatie) workshops, masterclasses, chats, techniek communities, directe begeleiding en kennisdeling;
- Actieve ondersteuning van deelnemende mkb bedrijven door het uitvoeren van technologiescans en -radars om kansrijkheid van nieuwe technologie samen met het bedrijf te bepalen;
- Actieve ondersteuning van deelnemende mkb bedrijven enerzijds bij de financiering van de R&D fase anderzijds om te voorkomen dat zij tegen problemen aanlopen als zij de R&D fase achter zich laten en zich willen richten op het op de markt zetten van hun product.
- Jaarlijks 10 tot 15 grote en kleine innovatieprojecten door zowel individuele bedrijven als door consortia worden gestart, waarbij TechHub actief betrokken is. Uitgangspunt is een vraaggestuurde ontwikkeling, waar de beoogde doelgroep (de 'probleemhebber') actief bij wordt betrokken en zo mogelijk als 'first user' wordt gebruikt in positionering van zowel TechHub als de beoogde innovatie;
- Bedrijven, instellingen, overheden en kennis- en onderwijsinstellingen betrekken elkaar vanzelfsprekend bij innovatievraagstukken;
- Deelnemende bedrijven ondervinden aantoonbaar impact op het bedrijfsresultaat of de bedrijfsvoering.
- Minimaal 8 bedrijven die (semi-)permanent zich huisvesten in de TechHub. Dit kan zijn voor hun bedrijf dan wel voor een project die zij samen met de TechHub ontwikkelen.
- Bedrijven ervaren en gebruiken de TechHub Assen als de ontmoetingsplek voor samenwerking in technologische innovatie.

2.3 Programmastructuur

Het programma Samen Innoveren kent drie projecten, die met elkaar in samenhang tot uitvoering worden gebracht. Deze projecten zijn:

- TechHub Innovatiewerkplaats
- Smart Industry Crossover
- Techniek Academie

Hieronder worden de werkpakketten beschreven waaruit de drie projecten zijn samengesteld.

2.4 De werkpakketten: TechHub Innovatiewerkplaats

Het gaat om de volgende werkpakketten:

- 1) Verbinden bedrijven en netwerken in de regio
- 2) Technologische kennisontwikkeling bedrijven en samenwerkingsverbanden
- 3) Kennisdeling en -borging (kennismanagement)
- 4) Marketing, communicatie en relatieopbouw en -beheer
- 5) Project- en programma-management en -beheer

Werkpakket 1: Verbinden bedrijven en netwerken in de regio	
Omschrijving	Doel van dit werkpakket is om via eigen georganiseerde activiteiten en bijeenkomsten en via relevante (bestaande) netwerken de opgedane kennis binnen 'TechHub' actief te delen met mkb ondernemers, partners en andere sectoren in het bedrijfsleven.
Werkpakketleider	TechGilde met als betrokken partners Assen Installatietechniek, Cedel, DBO Energie, Hellenthal Studios, Idee101, Pilot on Demand, Resato, Sinuss, Turtle Creations en Ultraware
Betrokken partners	Hanzehogeschool Groningen, Drenthe College, Rabobank Assen en Noord-Drenthe, Ondernemend Assen, Drentse Zaak, Ikbendrentsondernemer en De Ondernemersfabriek Drenthe.
Activiteiten	
TechHub is onderscheidend op de nabijheid en laagdrempeligheid voor de ondernemer in de regio én op de warme verbinding met specialismen en expertise in het Noorden. Binnen de voorgestane aanpak worden meerdere doelgroepen en daarop te richten activiteiten onderscheiden. 1. MKB bedrijven in de regio Assen De mkb-bedrijven in de regio Assen vormen de primaire doelgroep. De twee belangrijkste groepen bedrijven zijn daarbij technologiebedrijven (product-innovators en productie; leveranciers) en technologiegebruikers (klanten). Sleutel tot duurzame innovatie is borging van het netwerk, de onderlinge contacten en communicatie, in een digitaal systeem. Kennis moet opgeslagen en toegankelijk gemaakt worden.	

Activiteiten voor deze doelgroep betreffen opbouw, activeren en modereren van een netwerk van technologiebedrijven (ontwikkelaars en gebruikers) met moderne ondersteunende middelen. Denk hierbij aan:

- a. Netwerkactiviteiten: bijeenkomsten, masterclasses en technologie gerelateerde evenementen
- b. Business dating: de inspirerende ontmoeting
- c. Organiseren en faciliteren matchmaking tussen bedrijven
- c. Opzet van een TechHub / TechGilde community die 24/7 online open staat

Activering van de doelgroep zal op verschillende manieren plaatsvinden. Hierbij zal bijzondere aandacht aan de Drentse ondernemers worden gegeven, die zich momenteel “onder de radar” bevinden. Dat zijn de ondernemers die zich o.a. niet laten zien op netwerkbijeenkomsten. Dit wordt in WP4 verder uitgewerkt.

2. Bestaande netwerken en intermediaire organisaties in de regio

Een volgende relevante doelgroep wordt gevormd door de lopende initiatieven in en rond Assen. Het gaat hierbij om initiatieven dan wel organisaties als:

- Ikbendrentsondernemer / Ondernemersfabriek / Kennispoort
- Drentse Zaak
- Werkplein Drentse Aa
- Werk en Vakmanschap
- Project Sterk Techniek Onderwijs in het voortgezet onderwijs
- Brancheverenigingen als OBM Noord, Netwerk Zon en Metaalunie
- Platform Bèta Techniek / Techniek Talent Nu

Veel van deze initiatieven focussen op de businesskant, hebben een generieke insteek en/of zijn éézijdig gericht.

Activiteiten voor deze doelgroep zijn gericht op het realiseren van synergie met en tussen de bestaande netwerken en intermediaire organisaties in de regio. Er wordt gezamenlijk een innovatieproces en -aanpak uitgewerkt, waarin de verschillende initiatieven dan wel organisaties gepositioneerd worden en koppelvlakken helder worden. Vervolgens wordt in organisatiestructuren en bemensing synergie gezocht. Tevens wordt er gewerkt aan gezamenlijke ontwikkeling van ondersteunende materialen en middelen.

De TechHub biedt aanvullend, samen met het lectoraat en practoraat, technologische kennis en kunde én de mogelijkheden om daadwerkelijk aan de slag te gaan.

3. Kennisinstellingen en innovatie-organisaties

Een andere relevante doelgroep vormt de groep van kennisinstellingen en innovatie-organisaties, waarvan zich een compleet netwerk over het Noorden aan het ontplooiën is dan wel aanwezig is. Binnen de locatie van de TechHub zijn Hanzehogeschool Groningen en Drenthe College aanwezig. Hanzehogeschool met de bachelor-opleiding Elektrotechniek (hogere jaars), de master Smart Systems Engineering, het lectoraat Sensors & Smart Systems en de innovatiewerkplaats Ondernemen met Techniek. Drenthe College is er met het practoraat Zorg en (sensor) technologie en de nieuwe mbo4-opleiding Smart Industry. Door TechHub als verbindende technologiepartner voor en door het mkb in de regio te positioneren kan er worden voortgebouwd op deze regionale sterkten, hetgeen in het voordeel van zowel bedrijven, als onderwijs, als gebruikers is.

Activiteiten voor deze doelgroep zijn gericht op het realiseren van een permanente, kwantitatief en kwalitatief gedegen verbinding tussen de bij kennisinstellingen aanwezige kennis met de bedrijven en vice versa. Om dit te realiseren zal TechHub als fysieke kennis- en innovatiedesk worden ondergebracht op de locatie IW1 in Assen. Op basis van de vraag van het mkb bedrijf vindt er bij iedere vraag een koppeling plaats met het kennis/onderwijsaanbod via één van de kennisinstellingen en de daarbij aangesloten studenten van verschillende niveaus, docenten en/of bedrijven. De toe te

passen 'hostmanship' filosofie vraagt daarbij om coördinatie en kwaliteitsborging. Het aanbod aan de bedrijven kan – mede afhankelijk van de aard van de vraag - online, virtueel of fysiek plaatsvinden.

4. Bestaande specialistische hubs

Een laatste voor dit werkpakket relevante doelgroep vormen bestaande specialistische innovatie-omgevingen, proeftuinen, fieldlabs en andersoortige kennisconcentraties in het Noorden, als bijvoorbeeld:

- Zernike-Groningen met Entrance, Digital Society Hub, Biobased Economy, Healthy Ageing, 5Groningen en meer
- Health Hub Roden
- Technologies Added Emmen
- Innovatiecluster Drachten
- Watercampus Leeuwarden
- Dronehub Eelde

Activiteiten voor deze doelgroep zijn gericht op het realiseren van de verbinding tussen de bij specialistische innovatie-omgevingen aanwezige kennis met de bedrijven en vice versa. Hiertoe zal TechHub contacten leggen en structureel onderhouden met relevante contactpersonen binnen de specialistische innovatie-omgevingen in Noord-Nederland. Enerzijds om de doorverwijfsfunctie voor de mkb-bedrijven in de regio goed te kunnen uitvoeren. Anderzijds om de specialistische innovatie-omgevingen uit te nodigen deel te nemen aan netwerkactiviteiten en inspiratiecases te delen. Concreet betekent dit voor bijvoorbeeld Health Hub Roden, dat zorgvraagstukken met een biomedische invalshoek met een warme doorverwijzing vanuit TechHub door Health Hub Roden worden opgepakt. Health Hub Roden krijgt met TechHub een extra uithangbord in de regio, hetgeen weer bijdraagt aan versterking van positionering en de profilering van Health Hub Roden als specialistische innovatie-omgeving.

Resultaten

1. TechHub heeft een netwerk opgebouwd van strategische partners waarmee een duurzame samenwerking rondom open innovatie is opgezet voor mkb bedrijven in de regio.
2. Minimaal 40 organisaties verbinden zich aan de nieuw te realiseren duurzame structuur.
3. Integratie TechHub met lopende initiatieven die bedrijven nu al ondersteunen (zoals Ikbendrentsondernemer) en samen met hen de bedrijven stimuleren.
4. Minimaal 8 bedrijven die (semi-)permanent zich huisvesten in de TechHub. Dit kan zijn voor hun bedrijf dan wel voor een project die zij samen met de TechHub ontwikkelen.
5. Bedrijven ervaren en gebruiken de TechHub Assen als de ontmoetingsplek voor samenwerking in technologische innovatie.

Begroting

Voor de uitvoering van dit werkpakket is begroot: **€ 124.021**

Werkpakket 2: Technologische kennisontwikkeling bedrijven en samenwerkingsverbanden

Omschrijving	Doel van dit werkpakket is om mkb ondernemers in de vorm van één centrale innovatiedesk met methodieken, kennis, capaciteit en ervaring praktische ondersteuning te bieden op het gebied van kennisontwikkeling, kennisuitwisseling en het gestructureerd doorvoeren van innovaties en experimenten.
Werkpakketleider	Hanzehogeschool Groningen
Betrokken partners	Assen Installatietechniek, Cedel, DBO Energie, Hellenthal Studios, Idee101, Pilot on Demand, Resato, Sinuss, Turtle Creations en Ultraware, Drenthe

	College, Rabobank Assen en Noord-Drenthe, Ondernemend Assen, Drentse Zaak, Ikbendrentsondernemer en De Ondernemersfabriek Drenthe.
Activiteiten	
Centraal in dit werkpakket staat de realisatie van een innovatiedesk waar mkb bedrijven terecht kunnen voor methodieken en praktische ondersteuning op het gebied van kennisontwikkeling, kennisuitwisseling en het gestructureerd doorvoeren van innovaties en experimenten. Om de combinatie met onderwijs- en onderzoeksfuncties te kunnen leggen zullen, waar mogelijk, studenten en -begeleiders beschikbaar worden gesteld om zo een deel van de ontwikkelcapaciteit en -deskundigheid te leveren ten behoeve van bijvoorbeeld basis prototyping. Zodoende kan TechHub meer innovatiekracht creëren voor mkb en kennisinstellingen en tegelijk invulling geven aan regionale ontwikkeling middels onderwijs. Voor wat betreft methodologie wordt daarbij voortgebouwd op de 'lessons learned' binnen het Interreg-project "ID3AS". Geïnteresseerde bedrijven worden geactiveerd om kort-cyclisch samen aan concrete vraagstukken en projecten te werken, van resultaat naar resultaat. TechHub faciliteert mkb bedrijven daarbij in een aantal achtereenvolgende fasen/stappen, met steeds weer duidelijke go/no go-momenten:	
Fase 1: Idee generatie	
1. Informeren en enthousiasmeren van mkb bedrijven tot innovatie. Dit kan plaatsvinden in de vorm van één op één gesprekken, plenaire sessies en/of de marketing en communicatie activiteiten (zie werkpakket 4); 2. Ideeën van ondernemers "ophalen" via de verschillende kanalen (TechHub, Rabobank Assen en Noord-Drenthe, Ondernemend Assen, Drentse Zaak, Ikbendrentsondernemer en De Ondernemersfabriek Drenthe). Dit kan plaatsvinden in de vorm van één op één gesprekken, maar ook in de vorm van plenaire sessies en workshops; 3. Ideeën genereren met (groepen van) ondernemers, bijvoorbeeld in de vorm van hackathons, prijsvragen, zeepkistbijeenkomsten, etc. Resultaat van deze stappen is dat er een continue stroom van ideeën (rijp en groen) ontstaat, vanuit het mkb in de regio, die in de vorm van een 'long list' door TechHub worden vastgelegd.	
Fase 2: Idee filtering	
4. Technologiescans: ontsluiten van kennis en onderzoeken of een bepaalde technologie al bestaat, of bepaalde in de markt verkrijgbare producten toepasbaar zijn in de situaties die de ondernemer voor zich ziet; 5. Technologieradars: ideeën worden getoetst aan de ontwikkeling van belangrijke technologieën die een strategische invloed kunnen hebben op bedrijven; 6. Ideeën filteren om de rijpe ideeën van de groene ideeën te scheiden, die in de vorm van een 'short list' door TechHub worden vastgelegd. Resultaat van deze stappen is dat er een continue stroom van rijpe ideeën ontstaat, vanuit het mkb in de regio, die met ondersteuning vanuit TechHub verder kunnen worden verrijkt.	
Fase 3: Idee verrijking	
7. De ideeën op de short list worden met toepassing van de Design Thinking methode verder uitgewerkt en verrijkt. Deze uitwerking vindt plaats in een multidisciplinair samengesteld team, waarbij naast ontwikkelaars ook (potentiele) gebruikers aanwezig zijn; 8. In deze fase kan al bewust de keuze worden gemaakt om verbindingen tussen ondernemingen te leggen, met het doel om een idee in samenwerking verder vorm te geven.	

Resultaat is een uitgewerkte usecase, waarin het idee vanuit het gebruikersperspectief concreet is uitgewerkt.

Fase 4: Selectie use cases

9. De usecases worden gepitcht ten overstaan van een 'business board';
10. De business board komt tot een transparante ranking c.q. een advies van de gepresenteerde use cases. In essentie zijn er drie adviezen mogelijk:
 - a. Negatief: Het staat de inbrengers vrij om het idee zelf verder te brengen. Ondersteuning van TechHub is beperkt tot kennisdeling;
 - b. Positief: Het idee zal door de initiators met inhoudelijke en methodische ondersteuning door TechHub verder worden gebracht;
 - c. Positief, mits: De use case heeft potentie, maar is nog onvoldoende uitgewerkt en vraagt in die zin dus eerst nog om een nadere verdiepingsslag.

Resultaat is een aantal geselecteerde usecases, die met inhoudelijke en methodische ondersteuning door TechHub verder worden gebracht.

Fase 5: Definiëren aanpak

11. De usecase en de daaraan verbonden (latente) technologie behoeften helpen 'vertalen' in duidelijke technologische vragen;
12. Vaststellen concrete behoeften: technologisch, financieel/economisch/commercieel en organisatorisch/logistiek;
13. Multilevel match van vraag en aanbod: is via de aangesloten bedrijven, expert en - kennisinstellingen de specifieke kennis te leveren, waarmee concreet kan worden ingespeeld op (latente) technologie behoeften om invulling te kunnen geven aan de ontwikkelde usecase. Daarbij rekening houdend met het niveau van de vraagstelling en het gewenste niveau vanuit het aanbod aan kennis en expertise;
14. Verbinden van voor de realisatie van de usecase complementaire c.q. elkaar versterkende bedrijven en organisaties in de regio.

Resultaat is een duidelijke afbakening van 'probleemstelling' en bijbehorende onderzoeksopzet c.q. aanpak.

Fase 6: Voorstel op maat

15. TechHub doet een concreet voorstel naar de ondernemers in termen van activiteiten, planning, (samenwerkings) partners, mensen, faciliteiten en middelen (inclusief projectfinanciering).
16. Concretiseren plan van aanpak voor de mkb ondernemer om kort cyclisch de technische haalbaarheid van concepten te kunnen onderzoeken (Proof of Technology), hiervoor basis prototypes (Proof of Concept) te ontwikkelen en/of proefopstellingen te creëren.
17. Met het netwerk en de kennis die binnen de TechHub aanwezig is, biedt de TechHub ook begeleiding voor startups en spin-offs op het gebied van projectmanagement, subsidie-advies en bijvoorbeeld financieringstoegang. Hiermee worden niet alleen bestaande ondernemingen gefaciliteerd, maar krijgen ook nieuwe ondernemers betere kansen voor een vliegende start;
18. Vastlegging afspraken tussen partijen (ook over intellectueel eigendom).

Resultaat is een set van afspraken om de usecase met een projectmatige aanpak uit te werken tot PoT's, PoC's en/of proefopstellingen, bijvoorbeeld in een consortium-constructie.

Fase 7: Projectuitvoering

19. Daadwerkelijke uitvoering van de in fase 6 gemaakte afspraken: de partijen gaan aan de slag op de locatie van de TechHub en/of bij de betrokken organisaties;
20. Naast praktische en realistische ondersteuning op de onder fase 6 genoemde zaken, is in deze fase kwaliteitsborging en meetbaarheid van resultaten voor de ondernemer van belang;

Resultaat is een set van PoT's, PoC's en/of proefopstellingen op basis waarvan de bij een project betrokken ontwikkelaars en gebruikers een go/no go-besluit kunnen nemen.

Fase 8: Evaluatie

21. Is de ondernemer tevreden en hoe kan/wil deze praktisch verder met de nieuw verworven kennis en inzichten. En hoe draagt het project bij aan verbeteren van onderwijs op alle niveaus.
22. Sluit de gekozen projectaanpak aan bij de behoeften van de onderneming of is eventueel bijsturing van de methodologie nodig.

Resultaat is inzicht in effectiviteit van het innovatieproces en in tevredenheid van de betrokken organisaties. Deze stap kan leiden tot iteratieslagen naar activiteiten eerder in het proces.

Resultaten

1. TechHub is een vanzelfsprekende ontmoetingsplaats voor bedrijven, kennisinstellingen en overheden. Dit wordt mede zichtbaar door het aantal verhuurde flexplekken en projectruimtes op de locatie IW1 in Assen.
2. Duurzame structuur om de vraag gestructureerd op te halen bij het mkb.
3. Structurele methodiek om ideeën verder te brengen en kennis te valoriseren zodanig dat meer volgers toepassers worden en meer toepassers ontwikkelaars en koplopers worden⁶.
4. Duurzame structuur om kennis, kennisinstellingen en bedrijven te verbinden.
5. Bewezen efficiënter technologie-innovatieproces.

Begroting

Voor de uitvoering van dit werkpakket is begroot: **€ 938.334**

Werkpakket 3: Kennisdeling en -borging (kennismanagement)

Omschrijving	Doel van dit werkpakket is om mkb ondernemers op laagdrempelige wijze toegang te bieden tot technologische kennis, zodat zij deze kennis kunnen inzetten om technologische vernieuwing vorm te geven binnen hun onderneming, hun producten, processen of diensten en daarbij tevens inzicht te hebben welke partijen hen het beste verder kunnen helpen.
Werkpakketleider	Hanzehogeschool Groningen
Betrokken partners	Drenthe College
Activiteiten	
Activiteiten zijn gericht op het realiseren en structureel onderhouden van een open CRM-omgeving voor het netwerk. Uitdaging is om een dergelijk systeem instrumenteel te laten zijn voor het werk van de professionals en niet het passieve registratiesysteem wat in veel gevallen momenteel binnen organisaties aanwezig is (het bekende CRM of Customer Relation Management systeem). Voor het mkb in de regio wordt een varia aan kennisverspreidingsactiviteiten georganiseerd zoals werkconferenties en netwerkbijeenkomsten, symposia, congressen en seminars, presentaties op locatie, kennissessie, workshops, e.d. Om dit te realiseren wordt een plan voor kennisdeling en – verspreiding opgesteld en uitgevoerd, rondom de doelen en resultaten van TechHub. Eens per jaar vindt terugkoppeling plaats van de resultaten aan de deelnemende organisaties (bijeenkomst) en	

⁶ Door verschillende partijen in het Nederlandse innovatiesysteem, waaronder ook het Operationeel Programma EFRO wordt de zogenaamde innovatiepiramide gebruikt om bedrijven te segmenteren. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen (i) koplopers, (ii) ontwikkelaars, (iii) toepassers, (iv) volgers, en (v) niet-innovatieven.

doelgroep (website etc.). Waar mogelijk zal via marketing en communicatie-activiteiten kennis worden gedeeld met een breed publiek (zie werkpakket 4).

Elke partner heeft zijn eigen relevante netwerk en zal via deze netwerken de verkregen kennis uit TechHub open delen in zijn netwerk en relevante ervaringen uitwisselen met belanghebbenden. Naast het in kaart brengen en aansluiten bij de relevante netwerken en bestaande kennis- en innovatie-omgevingen, zullen de projectpartners (online) communities opzetten. Deze omgeving biedt gebruikers eenvoudig de mogelijkheid opgedane kennis en ervaringen te etaleren, contacten te leggen met partners en klanten, en biedt fora voor verdere thematische verdieping over technologie (gerelateerde) onderwerpen. Dit is tevens de plaats waar planningen van evenementen en activiteiten gecommuniceerd worden.

En zeker niet op de laatste plaats spelen lectoren, practoren en docenten een belangrijke rol in kennisdeling om te borgen dat het onderwijs actueel wordt gehouden door ontwikkelde kennis en prototypes. Het gaat daarbij om alle niveaus van onderwijs: hbo, mbo en vo (inclusief Technasium en beroeps-Havo). Kennisdeling met het onderwijs op alle niveaus is een tweeweg relatie: bedrijven voeden het onderwijs en omgekeerd.

Resultaten

1. Open CRM-omgeving voor het netwerk
2. Er kan worden voortgebouwd op kennis die er al is (wiel hoeft niet opnieuw te worden uitgevonden)
3. Kennis over (nieuwe) technologische mogelijkheden inspireert tot nieuwe ideeën gebaseerd op nieuwe combinaties van technieken.
4. Bewezen efficiëntere ideeëngeneratie proces.
5. Betere aansluiting kennis- en onderwijsinstellingen met bedrijfsleven en gebruikers. En dus verbeterde actualiteit en kwaliteit van het onderwijs.

Begroting

Voor de uitvoering van dit werkpakket is begroot: **€ 208.106**

Werkpakket 4: Marketing, communicatie en relatieopbouw en -beheer

Omschrijving	Doel van dit werkpakket is om mkb ondernemers, studenten en onderwijs-medewerkers via diverse communicatiekanalen en met diverse (generieke) communicatiemiddelen te informeren over TechHub en te enthousiasmeren voor deelname aan het concept.
Werkpakketleider	TechGilde
Betrokken partners	Rabobank Assen en Noord-Drenthe, Ondernemend Assen, Drentse Zaak, Ikbendrentsondernemer, De Ondernemersfabriek Drenthe, Hanzehogeschool en Drenthe College.

Activiteiten

Met een uitgekiende marketing en communicatiestrategie worden de doelgroepen gericht geïnspireerd en verleid om gebruik te komen maken van TechHub, wordt naamsbekendheid rondom TechHub gerealiseerd. Tevens worden initiatieven en successen van TechHub uitgedragen. Hiertoe worden de nodige marketing en communicatie activiteiten ontwikkeld en uitgevoerd. In deze campagnes zal nadrukkelijk een 'call to action' zijn opgenomen, om eenrichtingverkeer in

communicatie te voorkomen. Dit betreft zowel direct op mkb bedrijven gerichte activiteiten, als indirect op mkb bedrijven gerichte activiteiten. Dit laatste betreft activiteiten die ondersteunend zijn aan de activiteiten van intermediaire organisaties zoals Ikbendrentsondernemer, Ondernemersfabriek, Drentse Zaak en bijvoorbeeld relevante kennisinstellingen en innovatie-organisaties.

Om maximaal bereik te hebben, zo kostenefficiënt mogelijk te opereren en snel te kunnen inspelen op situaties, zal in communicatie maximaal gebruik gemaakt worden van Social Media:

- LinkedIn als belangrijke pijler. Opzetten communicatiestrategie, verspreiden info over bijeenkomsten, maar zeker ook inhoudelijke kennis, triggers om meer te willen weten;
- Facebook en Instagram, opbouwen van en contact houden met de TechHub-community, informeren over activiteiten etc.;
- En eventueel voor de toekomst: TechTinder app (te ontwikkelen), gericht op contact leggen tussen bedrijven, studenten en andere personen die elkaar kunnen versterken, informeren, samen leuke dingen doen.

Behalve communicatie via Social Media zal de marketing en communicatie ook op meer traditionele wijze worden vormgegeven:

- Regelmatig de economie pagina van Dagblad van het Noorden halen met aansprekende resultaten van TechHub bij bedrijven;
- Achtergrondartikelen en interviews geplaatst zien te krijgen in de lokale (Print) media;
- Aanwezig op beurzen, bedrijven contactdagen in Assen etc.

Naast genoemde marketing en communicatie activiteiten, worden verschillende activiteiten ontplooid om zowel de locatie als de activiteiten van TechHub actief te promoten bij het brede mkb in Assen en omgeving:

1. *Inspireren*

- We presenteren het project en onze aanpak op diverse evenementen waar ook mkb bij aanwezig is.
- De locatie IW1 wordt instrumenteel in het inspireren van bedrijven, instellingen en onderwijs.
- We benaderen via de kanalen van partners actief mkb'ers om ze te informeren over het project.
- We laten de 'boegbeelden' vertellen hoe en wat het project hun concreet heeft gebracht.
- We organiseren workshops en ronde tafelsessies om met het mkb in Assen en omgeving in gesprek te gaan over technologische ontwikkelingen.
- Vrijdagmiddagpresentaties met aansluitende borrel, informeren en ontmoeten, ontspanning;
- Seminars en congressen, informeren en ontmoeten in grotere constellaties.
- Prijs instellen voor de innovator van het jaar, commissie, veel communicatie via alle kanalen;
- Events samen met de Ondernemersfabriek organiseren.
- Inspireren zal ook gericht zijn op jongere jeugd. Het vo start met het programma Sterk Techniek Onderwijs. Samen met dit programma worden er in de TechHub activiteiten georganiseerd om jongeren te interesse voor een technisch beroep.

2. *Aanjagen*

- Door het bieden van moderne faciliteiten op locatie IW1 wordt een versnelling gerealiseerd in denken en doen.
- Uitbouwen deelname door het mkb in Assen en omgeving door gebruik te maken van de 'boegbeelden'.
- Door met de boegbeelden 'best practices' te ontwikkelen en te delen via diverse gremia.
- Door focus op quick wins en het kwantificeren van behaalde resultaten.

3. *Verbinden*

- Mkb'ers, studenten, docenten en anderen worden in masterclasses en evenementen bij elkaar gebracht.
- Hackathons, samen problemen oplossen, leren van elkaar, deelnemers kunnen casussen inbrengen, ontmoeten en vervolgacties gericht op (toekomstige) samenwerking;
- Het bundelen van vragen van mkb bedrijven om van daar uit gezamenlijk nieuwe product markt combinaties te kunnen ontwikkelen.

Belangrijk hierbij is de keuze van de verschillende kanalen. Naast fysieke ontmoeting is het faciliteren van online contact, bijvoorbeeld via business dating, en informatie- en kennisuitwisseling van groot belang. Daarvoor wordt een platform ingericht waar alle aangesloten deelnemers en partners vindbaar en bereikbaar zijn en elkaar ook onderling kunnen benaderen. Het platform heeft in eerste instantie vooral een portaalfunctie, maar moet zich uiteindelijk ontwikkelen tot een dynamische kennisbank op het gebied van regionale innovatieprojecten en -technieken.

De meeste uitdaging zit in het "on-boarden" van het peloton. Zij hebben vaak een meer indirecte motivatie om te innoveren. Binnen deze groep zitten ook de hardwerkende mkb-ondernemers die niets op hebben met netwerken e.d.. De Drentse doe-mentaliteit zorgt voor een hoge arbeidsethos en een ondernemend bedrijfsleven. Die sterkte daar willen we op inspelen. Wetende dat we dat niet gaan redden op de "normale" manier, zullen we in de marketing en communicatie zwaar inzetten op "vertrouwenwekkende" ambassadeurs. Enerzijds door koplopers als boegbeelden en inspirators in te zetten, anderzijds door mkb ondernemers via "vertrouwde" kanalen te stimuleren om aan te haken. Bijvoorbeeld via de bank- of accountantsrelatie. TechHub zal daartoe:

- Samen met Rabobank kennis- en ontmoetingssessies organiseren; ondernemers voor ondernemers aanpak;
- Samen met accountantskantoren kennis- en ontmoetingssessies organiseren;

Voor deze groep mkb ondernemers zullen, zeker in het begin, inspirerende events etc. gepland moeten worden om ze mee te krijgen in de aanpak van TechHub. Belangrijk hierbij is dat bewust werk wordt gemaakt van het opbouwen en bestendigen van een (vertrouwens) relatie tussen hardwerkende mkb-ondernemer en TechHub, , waarbij de ondernemer volgens de kerngedachte van de 'hostmanship' filosofie worden gestimuleerd en door TechHub wordt ontzorgd.

Ter borging van een blijvende aansluiting bij de behoeften van bedrijven en ter borging van kwaliteit van de dienstverlening zal een methodiek worden opgezet om feedback en ervaringen vanuit mkb-bedrijven voortdurend (interactief) terug te koppelen naar TechHub.

Resultaten

1. Brede bekendheid TechHub bij alle genoemde doelgroepen
2. Deelname bedrijven en organisaties én studenten aan activiteiten en initiatieven van TechHub

Begroting

Voor de uitvoering van dit werkpakket is begroot: **€ 221.688**

Werkpakket 5: Project- en programma-management en -beheer

Omschrijving

TechHub Assen wordt onder verantwoordelijkheid, coördinatie en toezicht van penvoerder Hanzehogeschool Groningen uitgevoerd. Hanzehogeschool Groningen zal ervoor te zorgen dat alle partners binnen het project precies weten wat er van hen verwacht wordt en waarborgen dat alle doelstellingen

	worden gehaald binnen de gestelde termijnen en binnen het budget. Hanzehogeschool draagt ook zorg voor de afstemming tussen de projecten binnen het programma en de verantwoording richting de subsidieverstrekker, gemeente Assen.
Werkpakketleider	Hanzehogeschool Groningen
Betrokken partners	Drenthe College en Ondernemend Assen
Activiteiten	
De bewaking van de algehele project- en programmavoortgang, zowel inhoudelijk als qua tijdspad wordt geborgd in de vorm van een periodiek projectoverleg met het projectteam (de trekkers van de werkpakketten) en een programmaoverleg met de projectleiders. Zaken die hierbij worden besproken zijn: • Taken en verantwoordelijkheden binnen het projectteam belast met een werkpakket; • Belangrijke mijlpalen en tijdspad binnen de werkpakketten, projecten en het programma; • De inhoudelijke voortgang en afwijkingen binnen de verschillende werkpakketten; • Inhoudelijke voortgang en afwijkingen bij de iteraties tussen de werkpakketten; • Beheersmaatregelen ten aanzien van voorziene en onvoorziene risico's (technisch, organisatorisch, commercieel). Het algehele project- programma-management en –beheer bestaan uit: • Inrichten project/programma-administratie • Toezicht houden op proces, voortgang en risico's van het project en programma • (Financiële) administratie en verslaglegging project en programma • Verzamelen van documenten, zoals rapportages, facturen en uren ten behoeve van de project/programma-administratie • Rapporteren (voortgangs- en eindrapportage) richting subsidieverstrekker • Inrichten en toezien op definitieve governance structuur, inclusief het verduurzamen van TechHub Assen als concept. Overigens is het essentieel dat bedrijven hun rol goed kunnen spelen en hun betrokkenheid is geborgd in de inhoudelijke sturing van het project en het programma.	
Resultaten	
1. Doelstellingen worden gerealiseerd binnen begroting en binnen de gestelde termijnen 2. Inhoudelijke en financiële voortgangsrapportages 3. Eindrapportage project en programma 4. Door het inrichten van een governance structuur wordt de kwaliteit van TechHub geborgd en continue afgestemd op de behoefte van de deelnemende en betrokken mkb-bedrijven en andere stakeholders.	
Begroting	
Voor de uitvoering van dit werkpakket is begroot: € 205.374	

2.5 De werkpakketten: Smart Industry Crossover

Het gaat om de volgende werkpakketten:

- 1) Realisatie Smart Industry met bedrijfsleven
- 2) Werving, marketing bedrijven en studenten

3) Projectmanagement en -beheer

Werkpakket 1: Realisatie Smart Industry met bedrijfsleven	
Omschrijving	Realisatie Smart Industry met bedrijfsleven
Werkpakketleider	Drenthe College
Betrokken partners	Hanzehogeschool, Dr. Nassau College, Vincent van Gogh, Terra Assen, Ondernemend Assen, Resato, Kumoweld, Cedel, Animo, SPXflow, BIMair, Complies BV, SKK, Bekaert, ITN, Burgerhout, Energiewacht, Pooling Partners, Evolve, Winel, Swedish Match
Activiteiten	
De opleiding Middenkaderfunctionaris Smart Industry leidt innovatieve vakmensen op in de wereld van Smart Industry naar de wensen van regionale bedrijfsleven. Dat betekent dat het onderwijsprogramma ook ontwikkeld wordt in nauwe afstemming met het bedrijfsleven en toepasbaar om aangeboden te worden in een hybride leeromgeving (onderwijslocaties in Assen, de TechHub en bij bedrijven) waarin bedrijven, studenten van vo en hbo verrijkend zijn aan het onderwijsprogramma. Smart Industry wordt ontwikkeld in samenwerking met het Dr. Nassau College, die parallel de beroeps-Havo ontwikkelt. Dit onderwijsprogramma wordt deels uitgevoerd op de locatie van de TechHub, net als onderdelen van het Technasium. De fysieke aanwezigheid van het vo (in ieder geval Dr. Nassau College, maar ook Vincent van Gogh en Terra Assen) in de TechHub creëert de unieke kans om de hele doorlopende techniek-leerlijn, van voortgezet onderwijs tot hbo-master, integraal te betrekken bij regionale innovatie-vraagstukken. De activiteiten zijn: • Vraagarticulatie bedrijfsleven • Samenwerking met bedrijfsleven vormgeven in IWP door ontwikkeling vraag-gestuurd hybride onderwijsprogramma in co-creatie met regionaal bedrijfsleven • Ontwikkeling multi-niveau aanpak met Hanzehogeschool en Dr. Nassau College (vo) voor een krachtige doorlopende leerlijn • Proces inrichten voor permanente doorontwikkeling van programma om blijvend aan te sluiten bij regionaal bedrijfsleven, vo, hbo en ontwikkelingen in de TechHub Assen. De TechHub wordt een Innovatiewerkplaats waar ondernemers, studenten, overheden en andere partners elkaar ontmoeten rondom innovatievraagstukken om vervolgens samen aan de slag te gaan. Dat betekent dat de ruimte zo ingedeeld dient te worden dat de kruisbestuiving die de TechHub beoogt, tot stand komt doordat de verschillende werelden elkaar op een natuurlijke logische manier treffen. Tegelijkertijd stelt draaien van het onderwijsprogramma van Smart Industry eisen aan de wijze waarop de onderwijsruimte in de TechHub wordt ingedeeld. Naast deze bouwkundige aanpassingen om tot een innovatieve leeromgeving te komen, zal er geïnvesteerd worden in inrichting van de TechHub ten behoeve van de opleiding. Omdat de opleiding zich specifiek toespitst op nieuwe technologie dienen er voldoende state-of-the-art faciliteiten beschikbaar te zijn. De zware IT-component in de opleiding vraagt de beschikbaarheid van voldoende stroom- & netwerkaansluitpunten. Naast faciliteiten is het van belang de ruimte zo in te richten dat de ruimte zowel geschikt is voor theorie, praktijk alsook het faciliteren van projectmatig onderwijs, waarbij er samengewerkt kan worden tussen verschillende deelnemers van de TechHub. Kortom: • Ontwikkeling fysieke hybride innovatieve leeromgeving ten behoeve van kruisbestuiving tussen regionaal bedrijfsleven, hbo, mbo, vo en overige partners.	

Inrichten hybride innovatieve leeromgeving met benodigde faciliteiten voor projectmatige innovatietrajecten tussen onderwijs en bedrijfsleven. Naast de aanwezigheid en het gezamenlijke gebruik van meer omvangrijke en kostbare apparatuur en faciliteiten in de TechHub zal het onderwijsprogramma onder meer bestaan uit meerdere kleinere practica die aangeschaft worden. De benodigde leermiddelen voor zowel theorie als practica zullen gedurende het project gelijkmatig afgeschreven worden.
Resultaten
- Hybride vraag-gestuurd programma IWP, waarin bedrijfsleven en onderwijs regionaal gevoede innovatieprojecten uitvoeren - Krachtige doorlopende leerlijn vo-mbo-hbo als resultaat van een multi-niveau aanpak - Fysieke hybride leeromgeving die de verschillende partners uitnodigt tot actieve samenwerking en kruisbestuiving en die is ingericht met state-of-the-art materiaal en faciliteiten - Blijvende deelname van de genoemde partners in doorontwikkeling en uitvoering van het onderwijs. - Groeiende studentenpopulatie van 20 in het eerste jaar, groeiend naar 30 nieuwe studenten per jaar.
Begroting
Voor de uitvoering van dit werkpakket is begroot: € 181.166

Werkpakket 2: Werving, marketing bedrijven en studenten	
Omschrijving	Werving, marketing bedrijven en studenten
Werkpakketleider	Drenthe College
Betrokken partners	Dr. Nassau College, Vincent van Gogh, Terra Assen, Ondernemend Assen, Resato, Kumoweld, Cedel, Animo, SPXflow, BIMair, Complies BV, SKK, Bekaert, ITN, Burgerhout, Energiewacht, Pooling Partners, Evolve, Winel, Swedish Match, Hanzehogeschool Groningen
Activiteiten	
De start van opleiding Middenkaderfunctionaris Smart Industry moet een merkbare impuls geven aan de beschikbaarheid van goedopgeleide technische vakmensen in de regio. Dat betekent dat de opleiding door haar innovatieve en aansprekende karakter zich specifiek richt op het aanspreken van nieuwe doelgroepen voor techniek. Gezamenlijk met regionaal bedrijfsleven en voortgezet onderwijs (project Sterk techniekonderwijs) zal er stevig ingezet worden op een gezamenlijke marketing- en wervingsstrategie om zoveel mogelijk nieuwe doelgroepen te interesseren. Middels deze marketing – en wervingsstrategie wordt er stevig ingezet op positieve beeldvorming van Technologie (Tech is te gek!) onder jongeren en specifieke nieuwe doelgroepen zoals meisjes maar ook omscholers. Om bovenstaande marketing- & wervingsstrategie te kunnen realiseren wordt naast bovenstaande inzet marketing- & wervingsmateriaal gerealiseerd ten behoeve van het uitvoeren van de strategie. Activiteiten: - Ontwikkeling gezamenlijke marketing- & wervingsstrategie onderwijs en bedrijfsleven met als specifiek doel nieuwe doelgroepen aan te spreken voor technisch beroepsonderwijs (hierbij samenwerking met Sterk Techniek Onderwijs voor de doelgroep vmbo en po) - Uitvoering marketing- en wervingsactiviteiten gedurende projectperiode - Realisatie marketing- & wervingsmateriaal	

Resultaten
• Instroom nieuwe doelgroepen in technische beroepsonderwijs via opleiding Smart Industry als gevolg van effectieve marketings- & wervingsstrategie • Groeiende studentenpopulatie van 20 in het eerste jaar, groeiend naar minimaal 40 nieuwe studenten per jaar. • Succesvolle terugkerende events voor branding van technologie onder nieuwe doelgroepen (Tech is te gek!)
Begroting
Voor de uitvoering van dit werkpakket is begroot: € 91.467

Werkpakket 3: Projectmanagement en -beheer	
Omschrijving	Projectmanagement en -beheer
Werkpakketleider	Drenthe College
Betrokken partners	Hanzehogeschool Groningen, Ondernemend Assen
Activiteiten	
Met de start van de opleiding Middenkaderfunctionaris Smart Industry niveau 4 wil Drenthe College onder andere tegemoetkomen aan de nadrukkelijke wens van het regionale bedrijfsleven en het hbo. Om de opleiding zodanig in te richten dat deze ook tegemoet komt aan deze vragen, zal een projectleider worden aangesteld die zorgdraagt voor een stevige betrokkenheid van bedrijven bij de vormgeving van de opleiding en de samenwerking tussen Drenthe College en Hanzehogeschool in het komen tot gezamenlijke activiteiten/projecten. Projectleider is eerste aanspreekpunt van de opleiding voor partners. De projectleider gaat aan de slag met: • Permanente vraagarticulatie bedrijfsleven • Initiëren projecten tussen onderwijs en bedrijfsleven • Contactpersoon richting partners TechHub • Vormgeven samenwerking met Hanzehogeschool en vo-scholen • Toezicht houden op voortgang realisatie Werkpakketten 1 & 2 Smart Industry • Onderhouden samenwerkingsrelaties binnen het buiten het programma TechHub Assen • Inhoudelijke en financiële voortgangsrapportages	
Resultaten	
• Doelstellingen worden gerealiseerd binnen begroting en binnen de gestelde termijnen	
Begroting	
Voor de uitvoering van dit werkpakket is begroot: € 63.267,-	

2.6 De werkpakketten: Techniek Academie

Het gaat om de volgende werkpakketten:

- 1) Onderwijsmakelaar en projectleiding
- 2) Verbeteren onderwijs met bedrijfsleven, initieel en leven lang ontwikkelen
- 3) Werving, Marketing bedrijven en studenten

Werkpakket 1: Onderwijsmakelaar en projectleiding	
Omschrijving	Onderwijsmakelaar en projectleiding
Werkpakketleider	Ondernemend Assen
Betrokken partners	Drenthe College, Hanzehogeschool Groningen
Activiteiten	
Bedrijven verenigd binnen Ondernemend Assen hebben behoefte aan voldoende goed opgeleid personeel en vragen om een intensievere samenwerkingsvorm en uitbreiding van het aanbod en opleidingsniveaus in Assen. Bedrijven, verenigd in Ondernemend Assen, werken samen met Drenthe College duurzaam aan maatwerk aanbod, extra begeleiding van studenten/medewerkers in opleiding en materiele kosten zoals uitbreiding en vervanging van het machinepark. Doel van het gezamenlijk vormgeven van toekomstbestendig technisch beroepsonderwijs (mbo-niveau 2, 3) is het versterken en aantrekkelijker maken van technisch onderwijs waardoor meer studenten, herstarters en omscholers zullen kiezen voor een technische opleiding en een baan in de regio Assen. Daarnaast bieden de bedrijven zittend personeel meer ontwikkelmogelijkheden zoals scholing on the job in samenwerking met het Drenthe College. Activiteiten: • Studenten bemiddelen naar bedrijven • Werkzoekenden bemiddelen naar bedrijven en onderwijs • Afstemmen onderwijs-bedrijfsleven (intermediair) over inhoud, kwaliteit en leerwerkplekken • Bijdragen aan maatwerk aanbod • Inrichten duurzame publiek-private samenwerking waarin sprake is van gezamenlijke betrokkenheid en financiering voor langere termijn • Begeleiden nieuw op te richten stichting voor de Techniek Academie • Onderhouden samenwerkingsrelaties binnen het buiten het programma TechHub Assen • Inhoudelijke en financiële voortgangsrapportages	
Resultaten	
• Studenten in technisch beroepsonderwijs mbo-niveau 2 & 3 beter aansluitend op de wensen van bedrijfsleven in regio Assen. • Betere bemiddeling van studenten mbo niveau 2 & 3 naar techniek-bedrijven regio Assen • Gezamenlijk (financieel) gedragen samenwerking om technisch beroepsonderwijs mbo niveau 2 & 3 blijvend af te stemmen op regionale wens.	
Begroting	
Voor de uitvoering van dit werkpakket is begroot: € 96.467	

Werkpakket 2: Verbeteren onderwijs met bedrijfsleven, initieel en leven lang ontwikkelen	
Omschrijving	Verbeteren onderwijs met bedrijfsleven, initieel en leven lang ontwikkelen
Werkpakketleider	Drenthe College
Betrokken partners	Ondernemend Assen, Werkplein Drentse Aa
Activiteiten	
Bedrijven, verenigd in Ondernemend Assen, investeren samen met Drenthe College in maatwerk aanbod en extra begeleiding van studenten/medewerkers in opleiding. Doel van het gezamenlijk vormgeven van toekomstbestendig technisch beroepsonderwijs (mbo-niveau 2 & 3) is het versterken en aantrekkelijker maken van technisch onderwijs waardoor meer studenten, herstarters en omscholers kiezen voor een technische opleiding en een baan in de regio Assen.	

Daarnaast willen de bedrijven zittend personeel meer ontwikkelmogelijkheden bieden door scholing on the job in samenwerking met het Drenthe College. Dat betekent dat vanuit deze intensievere samenwerking studenten dichter op de praktijk (bij de bedrijven) leren en innovatieve kennis uit de bedrijven via gastcolleges en docentstages het onderwijs verrijkt. Tegelijkertijd wordt onderwijs laagdrempelig beschikbaar voor zittend personeel om in het kader van leven lang ontwikkelen continue te kunnen professionaliseren.

Ontwikkelen innovatief onderwijs

- Afstemming ten aanzien van vorm en inhoud van toekomstbestendig beroepsonderwijs.

Continue onderwerp van gesprek zijn o.a.:

- o Kwaliteit van de opleiding,
- o Afstemming over inhoud opleiding
- o Afstemming over bijbehorende leerwerkplekken

- Kwaliteit van de begeleiding van het onderwijs borgen door continue investering in ondersteunen en scholen van praktijkbegeleiders, door gebruik te maken van elkaars expertise.

- o Leren in praktijk vormgeven: Gildeleren, Innovatiewerkplaatsen, project met opdrachten van bedrijven
- o Docentenstages
- o Zittende medewerkers opleiden en inzetten als gastdocent
- o Extra begeleiding van studenten
- o Versterking doorlopende leerlijn vo-mbo niveau 2 & 3

Leven Lang Ontwikkelen

- Logisch partnerschap in leven lang ontwikkelen omtrent:

- o Op- en bijscholen medewerkers van de partners
- o Kort cyclisch leren voor zij instromers

- *Bedrijven ondersteunen bij strategische personeelsplanning en personele ontwikkeling*
- *Op- en bijscholing van zittende medewerkers*
- *Traject ontwikkelen voor zij-instromers*

Resultaten

- o Kwalitatief beter afgestemd innovatief onderwijsprogramma op regionale wens
- o Toename van beschikbare leerwerkplekken bij techniek-bedrijven in regio Assen
- o Professionalisering van docenten via docentenstages
- o Krachtige doorlopende leerlijn VO-MBO 2 & 3
- o Toename bijscholingsactiviteiten zittende medewerkers van bedrijven
- o Strategische personeelsplanningen voor technische bedrijven in regio Assen die de toekomstige agenda vormt voor samenwerking met onderwijs.
- o Instroom in de arbeidsmarkt jaarlijks van 30 tot 40 mbo-ers op niveaus 2 en 3

Begroting

Voor de uitvoering van dit werkpakket is begroot: **€ 177.367**

Werkpakket 3: Werving, Marketing bedrijven en studenten

Omschrijving	Werving, Marketing bedrijven en studenten
Werkpakketleider	Drenthe College
Betrokken partners	Ondernemend Assen, Hanzehogeschool Groningen, Werkplein Drentse Aa
Activiteiten	

- Versterken en aantrekkelijker maken van technisch onderwijs niveau 2 & 3 voor verhogen instroom studenten, herstarters en omscholvers (hier ook in samenwerking met het programma Sterk Techniek Onderwijs van het vo)
- Intensivering en uitbreiding marketing- en wervingsactiviteiten i.s.m. vo en bedrijfsleven.
- Middels deze marketing – en wervingsstrategie wordt er stevig ingezet op positieve beeldvorming van Technologie (Tech is te gek!) onder jongeren en specifieke nieuwe doelgroepen zoals meer meisjes maar ook omscholvers.

De activiteiten zullen ook gericht zijn op Werkplein Drentse Aa / UWV, brancheorganisaties en ontwikkelfondsen. Gesprekken zijn bijvoorbeeld gaande met de Metaalunie en OBM Noord.

Resultaten

- Toename instroom in technisch beroepsonderwijs mbo niveau 2 & 3, met name bbl 45 leerwerkplekken per jaar
- Tevredenheid bedrijven neemt toe
- Succesvolle terugkerende events voor branding van technologie onder nieuwe doelgroepen (Tech is te gek!)

Begroting

Voor de uitvoering van dit werkpakket is begroot: € 33.333,-

2.7 Planning

De planning op hoofdlijnen ziet er als volgt uit:

	2019				2020								2021								2022																			
	sep	okt	nov	dec	jan	feb	maa	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	maa	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	maa	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Project TechHub Innovatiewerkplaats																																								
Verbinden bedrijven en netwerken in de regio																																								
Technologische kennisontwikkeling bedrijven en samenwerkingsverbanden																																								
Kennisdeling en -borging (kennismanagement)																																								
Marketing, communicatie en relatieopbouw en -beheer																																								
Project- en programma-management en -beheer																																								
Project Smart Industry Crossover																																								
Realisatie Smart Industry met bedrijfsleven																																								
Werving, marketing bedrijven en studenten																																								
Projectmanagement en -beheer																																								
Project Techniek Academie																																								
Onderwijsmakelaar en projectleiding																																								
Verbeteren onderwijs met bedrijfsleven																																								
Werving, marketing bedrijven en studenten																																								

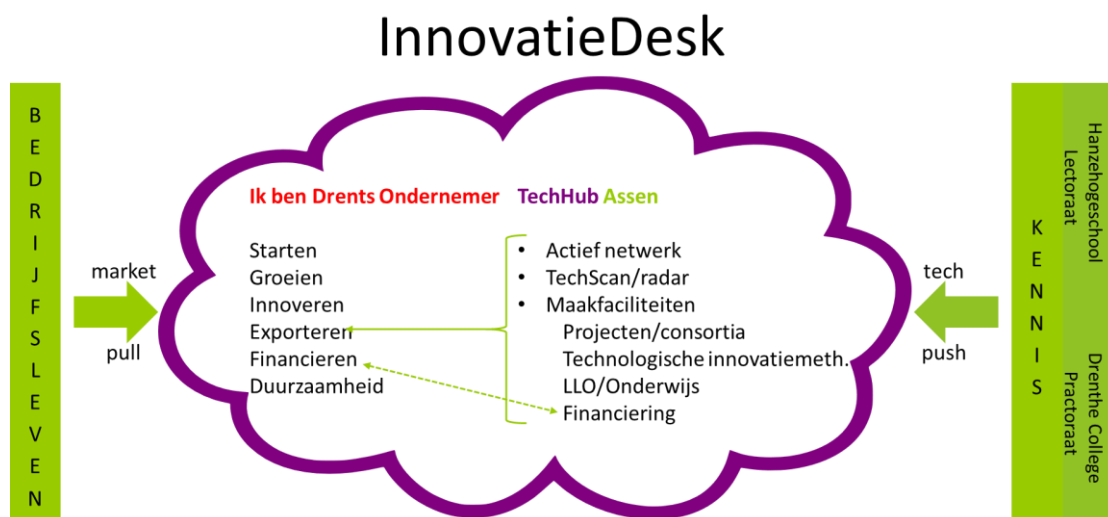
De planning laat zien dat de werkpakketten gefaseerd opgestart worden en vervolgens in een meerjarige planning tot uitvoering worden gebracht. Meeste werkpakketten blijven gedurende de looptijd van het programma bestaan. Daarmee wordt ervoor gezorgd dat de werkpakketten na afloop van het programma naadloos kunnen worden opgenomen in de reguliere activiteiten van Hanzehogeschool, Drenthe College, Ondernemend Assen en de overige partners in het programma.

3 Programma-organisatie

3.1 Organisatie

Als directe vertegenwoordigers van (de vraag vanuit) het werkveld maken de mkb-bedrijven Assen Installatietechniek, Cedel, DBO Energie, Hellenthal Studios, Idee101, Pilot on Demand, Resato, Sinuss, Turtle Creations en Ultraware onderdeel uit van de programma-organisatie. Zij hebben een belangrijke rol in de inhoudelijke sturing op de inhoudelijke kant van het programma en de projecten, zoals beschreven in de werkpakketten. Daarnaast is Ondernemend Assen, namens 600 aangesloten bedrijven, partner in dit programma. Al deze organisaties hebben hun deelname geformaliseerd door grote bijdragen in uren toe te zeggen.

Er zijn meer organisaties in Assen waar het programma mee samenwerkt. Voor de korte en lange termijn is samenwerking met Ikbendrentsondernemer en de Ondernemersfabriek cruciaal. Daarom zijn hierover de afgelopen tijd al gesprekken gevoerd met de provincie Drenthe. Zoals beschreven in het businessconcept gaat er één innovatiedesk voor Assen en omgeving ontstaan. Onderstaande beeld van de samenwerking is gezamenlijk ontwikkeld.

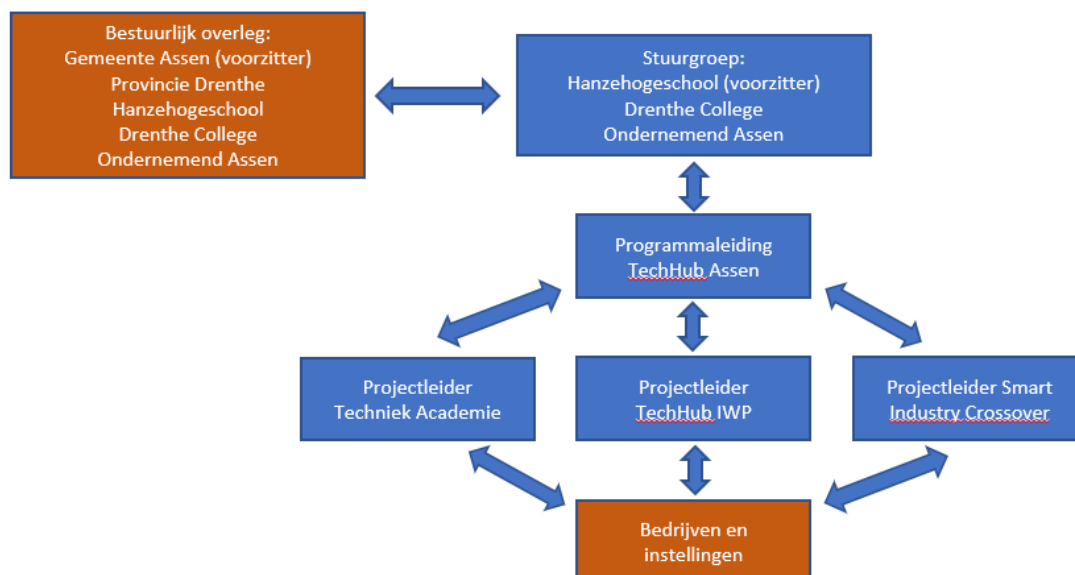

Rabobank Assen en Noord-Drenthe krijgt een belangrijke intermediaire rol te vervullen in benadering van de beoogde mkb doelgroep, door haar eigen klantenkring in de regio actief te benaderen en deze te stimuleren om aansluiting te zoeken bij (activiteiten van) TechHub Assen. Dit geldt evenzeer voor partijen als Metaalunie of OBM-Noord.

De genoemde organisaties gaan verder hun reguliere activiteiten verbinden aan de TechHub. Zij bieden bijvoorbeeld allerlei ondernemersontwikkelprogramma's, zoals de business-versneller, ondernemerstafels of innovatievouchers. Dit alles wordt ook toegankelijk voor de bedrijven en instellingen die zich met de TechHub verbinden.

Vanuit het Noord-Nederlands hoger onderwijs treedt de Hanzehogeschool Groningen als penvoerder op. Vanuit het middelbaar beroepsonderwijs is Drenthe College de aangewezen partner voor dit programma. En, zoals genoemd, is Ondernemend Assen partner in het programma als vertegenwoordiger van zo'n 600 aangesloten leden. Ondernemend Assen richt een stichting op voor de afstemming rondom de Techniek Academie. Als deze stichting er is, wordt deze bij het geheel betrokken.

3.2 Besturing

Een grote kracht van het programma TechHub Assen is dat het ontstaan is uit de behoefte van bedrijven. Gemeente Assen, provincie Drenthe, Hanzehogeschool Groningen, Drenthe College en Ondernemend Assen hebben deze behoefte opgepikt en vertaald naar een gezamenlijke ambitie. Ondertussen is dit alleen maar meer gevoed vanuit bedrijven en instellingen.

Dit heeft geleid tot de position paper Samen Innoveren Assen (november 2018). Aansluitend zijn in een eerste fase het businessconcept, de projectdefinities en dit programmaplan ontstaan. Daarvoor zijn intensieve contacten met het bedrijfsleven georganiseerd om het plan maximaal te laten aansluiten op de ambities en behoeften van de regionale ondernemers. Er waren pizza-sessies, TT-bijeenkomsten, workshops en ondernemerstafels. Dit alles kwam tot stand door de inzet van een gezamenlijke werkgroep en projectleider. Met het programma TechHub Assen start de realisatiefase, waarin de Hanzehogeschool, Drenthe College en Ondernemend Assen in de besturing het voortouw nemen. Zij vormen de formele stuurgroep. Dat is ook passend vanwege de gevraagde inzet van REP-middelen, die via gemeente (en provincie) mogelijk beschikbaar komen. Het voorkomt vermenging van rollen.

Het bestuurlijk overleg met de vijf initiatiefnemers blijft wel het platform waarop deze organisaties elkaar informeren over voortgang en relevante ontwikkelingen.

Het project TechHub Innovatiewerkplaats (IWP) en dus de projectleider hiervan, neemt een centrale rol in. De programmaleiding wordt vanuit dit project verzorgd. Dat betekent dat verantwoordelijkheid voor samenhang tussen de drie autonome projecten hier is belegd. Een andere belangrijke rol is het onderhouden van de relatie met de subsidieverstrekker en dus het voeren van de programma-administratie en rapporteren over de voortgang aan de gemeente Assen.

De projectleider TechHub IWP heeft twee collega-projectleiders. De projecten Techniek Academie en Smart Industry Crossover hebben elk een eigen projectleider. Als projectleiders hebben deze drie de autonome verantwoordelijkheid binnen hun eigen project om de beschreven activiteiten en resultaten te realiseren. Elke projectleider is tevens verantwoordelijk om pro-actief met de andere projectleiders af te stemmen om zo de programma-samenhang en efficiëntie te borgen.

Cruciaal voor de rol van de projectleiders is dat zij de betrokkenheid van de bedrijven en instellingen organiseren. Deze moeten binnen elk project een optimale invloed krijgen op de inhoudelijke ontwikkelingen en in besluitvorming hierover. Om die reden is hierboven bij een aantal werkpakketten gedefinieerd dat de bedrijven de sturing krijgen. De projectleider is daarbij ondersteunend. De projectleider blijft bepalend in de kaders die voor elk werkpakket gelden, zodat het project haalbaar blijft.

Tot slot is het goed te benadrukken dat de projectleiders er ieder voor gaan zorgen dat zij op een passende manier hun sleutel-relaties betrokken houden bij het project. Hierboven zijn de bedrijven en instellingen al benoemd. Het geldt natuurlijk ook voor de betrokkenheid van de initiatiefnemers. Als voorbeeld: Het project TechHub IWP zal een sterkere relatie met de Hanzehogeschool hebben, terwijl de beide andere projecten sterker gerelateerd zullen zijn aan het Drenthe College.

De besturing en organisatie worden als onderdeel van het programma regelmatig geëvalueerd op effectief en efficiënt functioneren. Indien nodig worden deze aspecten aangepast en geoptimaliseerd.

3.3 Risico-analyse

In het kader van het ontwikkelen van het businessplan en beschrijven van het businessconcept is onderstaande risico-analyse uitgevoerd.

Risico's	Maatregelen
Onderwijs is niet in staat adequaat te reageren op ondernemersvragen en -problemen, waardoor zij afhaken en geen gebruik maken van de TechHub.	Afhankelijkheid van het onderwijs verkleinen door ook de bedrijven onderling met elkaar aan de slag te laten gaan. Verbinding met onderwijs zo breed mogelijk trekken, zodat er meer mogelijkheden ontstaan.
Bedrijven nemen te weinig initiatief, waardoor onderwijs de boventoon voert en het concept niet tot wasdom komt.	Verbinden met lopende initiatieven die bedrijven nu al ondersteunen, zoals Ikbendrentsondernemer, en samen met hen de bedrijven stimuleren. Adequaat reageren op vragen uit de bedrijven.
Te weinig samenhang met andere initiatieven in het Noorden, waardoor het concept los komt te staan en te duur in uitvoering wordt.	Expliciete samenwerkingsafspraken maken met relevante andere initiatieven en deze initiatieven meenemen in de communicatie van de TechHub.

De TechHub genereert te weinig inkomsten, waardoor de begroting niet dekkend gemaakt kan worden.	Maximaal samenwerken met aansluitende, lopende initiatieven. Meerwaarde voor partners helder maken, waardoor bereidheid blijft te investeren. Bedrijven interesseren om hun business te verbinden aan de TechHub. Kosten reduceren door bijvoorbeeld het afstoten van de tweede verdieping van IW1.
Te weinig studenten voor MBO-opleidingen op niveau 2, 3 en 4	Vroegtijdig starten met werving. Bedrijven betrekken bij de werving. Afspraken met bedrijven vastleggen voor leerwerkplekken, stages, leren op locatie.

4 Financiële uitwerking en REP Assen

4.1 Financiën

De project- en programmakosten zijn weergegeven in onderstaande tabel. Hierbij is gekozen voor een indeling naar schooljaren, omdat het programma daarmee in de pas gaat lopen. De bedragen in onderstaande overzichten komen voort uit berekeningen in Excel. Daardoor lijken deze bedragen uitermate nauwkeurig. In de uitvoering van het programma zal blijken dat bedragen zullen afwijken, zonder dat dit de totaalkosten zal veranderen.

Programma-kosten	Jaar 1 2019/2020	Jaar 2 2020/2021	Jaar 3 2021/2022	Jaar 4, 4 mndn 2022/2023	Totaal
Project TechHub IWP					
Technologische kennisontwikkeling bedrijven en samenwerkingsverbanden	284.892	282.553	279.044	91.845	
Verbinden bedrijven en netwerken in de regio	43.343	35.843	34.070	10.766	
Kennisdeling en -borging (kennismanagement)	108.798	42.561	42.561	14.187	
Marketing, communicatie & relatieopbouw	93.543	83.543	35.470	9.132	
Projectmanagement en -beheer	71.306	71.306	51.351	11.411	
Projecttotalen	601.881	515.805	442.496	137.341	1.697.523
Project Smart Industry Crossover					
Realisatie Smart Industry met bedrijfsleven	83.600	36.100	46.100	15.366	
Werving, marketing bedrijven en studenten	43.700	23.900	19.900	3.967	
Projectmanagement en -beheer	23.700	23.700	11.900	3.967	
Projecttotalen	151.000	83.700	77.900	23.300	335.900
Techniek Academie					
Onderwijsmakelaar en projectleiding	39.900	29.900	20.000	6.667	
Verbeteren onderwijs met bedrijfsleven	60.600	55.700	45.800	15.267	
Werving, marketing bedrijven en studenten	10.000	10.000	10.000	3.333	
Projecttotalen	110.500	95.600	75.800	25.267	307.167
Programma Totaal (= financieringsbehoefte)	863.381	695.105	596.196	185.908	2.340.590

Het overzicht laat zien dat er een financieringsbehoefte is van in totaal € 2.340.590.

De dekking hiervoor is voor 50% door de partners en de betrokken bedrijven opgebracht. De gevraagde REP-bijdrage is daarmee ook 50%, voor een bedrag van € 1.169.645.

De opbouw van de financiering vanuit de partners, en bedrijven, ziet er voor de gehele periode van 3 jaar en 4 maanden als volgt uit, leidend tot de gevraagde financiële bijdrage uit de REP-middelen van de gemeente Assen:

Beschikbare financiering van de partners	Bijdragen	Totalen
Project TechHub Innovatiewerkplaats		
Hanzehogeschool	460.000	
Drenthe College	56.667	
Bedrijven	333.333	
SubTotaal		850.000
Projecten Smart Industry / Techniek Academie		
Drenthe College	226.667	
Ondernemend Assen	94.278	
SubTotaal		320.945
Totaal beschikbare financiering partners		1.170.945
Totaal benodigde financiering		2.340.590
Gevraagde REP-bijdrage gemeente Assen		1.169.645

4.2 Hoofdpijnen REP

In het Ruimtelijk Economisch Programma (REP) worden vier opgaven onderscheiden met in totaal 12 programmalijnen:

- Opgave A Versterken kennispieken
Het gaat hierbij om een viertal door Rijk en regio gezamenlijk geïdentificeerde kansrijke economische clusters van (inter-)nationaal belang.
Programmalijnen: Energie, watertechnologie, sensortechnologie en life sciences.
- Opgave B Versterking belangrijkste bestaande clusters
Het betreft hier clusters die reeds sterk vertegenwoordigd zijn in de regio.
Programmalijnen: Agribusiness, chemie, toerisme en metaal/scheepsbouw.
- Opgave C Versterking innovatief vermogen bedrijfsleven en arbeidsmarkt
Onder deze opgave vallen onder andere generieke instrumenten gericht op het totale MKB
Programmalijnen: MKB-algemeen en arbeidspotentieel.
- Opgave D Voorwaardenscheppend beleid
Deze opgave is gericht op het ontwikkelen van attractieve vestigingslocaties, culturele attracties en goede voorzieningen.
Programmalijnen: Specifieke vestigingslocaties en woon/leefklimaat.

Het programma TechHub Assen is met name gericht op de volgende aspecten van de REP-opgaven en programmalijnen:

- Opgave A Versterken kennispieken
Integraal onderdeel van het TechHub concept zijn het lectoraat Sensors & Smart Systems en het practoraat Zorg & (Sensor)technologie. Daarbij worden de opleidingen HBO-Elektrotechniek, MBO Smart Industry en MBO Werktuigbouw, Elektro en Installatietechniek geboden.
Toepassingen van deze technische ontwikkelingen worden vooral gezien in Zorg, Industrie en Agri. En daarmee dus naar verwachting in energie, watertechnologie en life sciences.
- Opgave B Versterking belangrijkste bestaande clusters
In de hier genoemde programmalijnen is agribusiness voor Samen Innoveren de belangrijkste.
- Opgave C Versterking innovatief vermogen bedrijfsleven en arbeidsmarkt
Dit vormt de kern van het programma. Alle inspanningen zijn er op gericht om het MKB in en rond Assen te versterken in hun innovatiekracht. Zie ook het kader hieronder waarin de situatie en problematiek voor Assen en omgeving wordt beschreven.
- Opgave D Voorwaardenscheppend beleid
Met de Industrieweg 1 als centrale en specifieke vestigingslocatie voor technologische innovatie en techniek-opleidingen in Assen ontstaat steeds meer het beeld van een kenniscampus in Assen. Bedrijven, HBO, MBO en VO komen op deze

locatie bij elkaar. Technologie en innovatie is wat de ondernemers, docenten en studenten met elkaar bindt. En dan natuurlijk vooral de vernieuwende toepassingen die hiermee te realiseren zijn.

De Industrieweg 1 als nummer 1 innovatiewerkplaats biedt de faciliteiten om kennis op te doen, te ontwikkelen en toe te passen; uniek voor Assen en omgeving.

4.3 REP Criteria

REP hanteert onderstaande lijst van 14 criteria. Per criterium wordt de relatie met het programma TechHub Assen behandeld:

- 1) Het project draagt bij aan de hoofddoelstelling van het REP, zijnde het versterken van de kansrijke sectoren en de ruimtelijk-economische structuur van Noord-Nederland.
TechHub Assen: Het programma draagt zondermeer bij aan deze doelstelling. In paragraaf 2.1 is de relatie met de sectoren aangegeven. En ook de verdere toelichting bij de opgaven laat zien dat Samen Innoveren de ruimtelijk-economische structuur zondermeer versterkt.
- 2) Het project moet passen binnen 1 (of meer) van de programmalijnen.
TechHub Assen: Zie paragraaf 4.2
- 3) Projecten binnen de programmalijnen 5 t/m 8 (opgave B) moeten bijdragen aan transitie naar een kenniseconomie en innovatieve ontwikkeling via implementatie van kennis en technologie.
TechHub Assen: Het programma ontstaat uit samenwerking tussen bedrijven, instellingen en onderwijs- cq kennisinstellingen. Op de basis van een versterkte onderwijsstructuur voor de techniek in Assen ontstaat ruimte voor innovatieve ontwikkelingen. Het totaal sluit aan op doelen uit de Noordelijke Innovatie Agenda en RIS3. Zie voor verdere toelichting bijlage 5.1.
- 4) Projecten onder programmalijn 9 (MKB algemeen) moeten gericht zijn op bevorderen van innovatie, kennis, ondernemerschap of export.
TechHub Assen: Alleen export komt niet expliciet aan bod in het programma. De TechHub IWP is gericht op innovatie. Innovatie kan niet zonder kennis. Daar zorgen de betrokken lector en practor voor, maar ook het onderwijs. Samen met Ikbendrentsondernemer, de Drentse Zaak, de Rabobank zorgen we voor ondersteuning om technologische innovatie succesvol te realiseren in de markt te zetten.
- 5) Projecten onder programmalijn 10 (Arbeidspotentieel) moeten bijdragen aan het stimuleren van sociale innovatie en HRM beleid en/of aan het bevorderen van de inzet en ontwikkeling van het menselijk kapitaal binnen bedrijven en organisaties. Daarnaast zijn er ook mogelijkheden voor projecten gericht op de verbetering aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt en onderwijsachterstanden in het primaire onderwijs.
TechHub Assen: De Techniek Academie en de nieuw op te bouwen mbo4 opleiding Smart Industry worden op verzoek van bedrijven geboden. Ook het (her)ontwikkelen van de opleidingen gebeurt samen met de bedrijven uit de regio.

- Primair onderwijs is geen specifieke doelgroep voor Samen Innoveren. Door samenwerking met Sterk Techniek Onderwijs in Assen (penvoerder Dr. Nassau College) heeft het primair onderwijs indirect baat bij het programma, bijvoorbeeld door het organiseren van leerlingenactiviteiten op de nieuwe locatie aan de Industrieweg 1.
- 6) Programmalijn 11 (specifieke vestigingslocaties) is gericht op terreinen en gebouwen voor kennisgeoriënteerde bedrijvigheid.
TechHub Assen: Onder aanvoering van de Hanzehogeschool wordt de locatie Industrieweg 1 ontwikkelt tot een specifieke vestigingslocatie voor technologische innovatie en techniek-onderwijs. Samenwerking van bedrijven, instellingen, HBO, MBO en VO is de standaard op deze locatie.
Door de gekozen locatie ontstaat de aanzet voor een innovatiecampus voor Assen en omgeving. Samenwerking met Drenthe College en Ondernemersfabriek zal intensief zijn. Doordat Ondernemend Assen ook voor deze locatie heeft gekozen, wordt de locatie de vanzelfsprekende ontmoetingsplek voor de leden van Ondernemend Assen.
- 7) Projecten binnen programmalijn 12 (woon- en leefklimaat) moeten een substantiële bijdrage leveren aan aantrekkelijke (binnen-)steden als factor van belang voor een aantrekkelijk woon- leef- en vestigingsklimaat.
TechHub Assen: Het programma heeft slechts indirect invloed op deze programmalijn.
- 8) Het verlenen van een overheidsbijdrage (REP) dient noodzakelijk te zijn voor de realisatie van het project (legitimiteitscriterium). Dat wil zeggen dat kan worden onderbouwd dat de maatregelen waarin het project voorziet niet zonder overheidsingrijpen tot stand zouden komen dan wel als gevolg van het overheidsingrijpen aanmerkelijk worden versneld.
TechHub Assen: Er zijn vijf initiatiefnemers. De gemeente Assen en provincie Drenthe zijn hier twee van. De overige partners hebben beperkte mogelijkheden om het programma te financieren. Hanzehogeschool en Drenthe College zijn in de kern onderwijsinstellingen die financiering ontvangen voor het geven van onderwijs. Ondernemend Assen is als bedrijvenvereniging gericht op het bevorderen van optimale faciliteiten voor hun leden. Hiervoor is een relatief beperkt budget beschikbaar via het Ondernemersfonds Assen en de ledenbijdragen. Kortom, zonder overheidsbijdrage kan er wel regulier onderwijs geboden worden, maar geen vernieuwende innoverende omgeving waar de bedrijven om vragen.
Overigens zien bedrijven dat het nodig is te investeren. De negen bedrijven binnen TechGilde en bijvoorbeeld Resato hebben via intentieverklaringen vastgelegd dat zij zich tot het uiterste in willen zetten om TechHub Assen een succes te maken. Alleen het TechGilde al heeft voor de komende vier jaar toegezegd om jaarlijks 1.700 uur te willen besteden om alles te ontwikkelen.
- 9) Het project betreft nieuwe activiteiten of een vervolg op reeds uitgevoerde activiteiten, waarbij de werkingssfeer duidelijk verruimd en/of veranderd is. Reguliere activiteiten van de subsidieaanvrager/ projectuitvoerder zijn uitgesloten.
TechHub Assen: De TechHub is volledig nieuw, de mbo4 Smart Industry is dat ook. De Techniek Academie gaat werken aan een belangrijke en noodzakelijke vernieuwing op mbo2/3 niveau. Het betreft dus allemaal additionele activiteiten. De uitvoering van onderwijstaken en andere reguliere taken blijven volledig buiten het programma.
- 10) De projecten dienen te allen tijde verenigbaar te zijn met het (Europese, nationale en regionale) overheidsbeleid en daaraan verbonden wet- en regelgeving.
TechHub Assen: Bijlage 5.1 geeft hierop een toelichting.
- 11) Effectiviteit: In hoeverre draagt het project bij aan de beoogde doelen.
TechHub Assen: Het programma met de drie projecten is volledig opgebouwd om de beoogde doelen te realiseren. Zie ook paragraaf 4.2
- 12) Efficiëntie: Hoe verhouden de verwachte baten van het project zich tot de kosten.
Hierbij zijn de volgende 2 elementen van belang:
- a) de verhouding tussen de gevraagde REP middelen en de totale projectkosten;
 - b) de verhouding tussen de gevraagde REP middelen en de (kwalitatieve) bijdrage aan de beoogde doelen.
- TechHub Assen: In het programma zijn de financiën zodanig in balans gebracht dat de gemeente 50% van de financiering inbrengt. Hanzehogeschool, Drenthe College,

Ondernemend Assen en een groep bedrijven zorgen voor de overige financiering. De investeringen die Hanzehogeschool en Drenthe College doen voor het inrichten van de locatie en starten van een nieuwe mbo4-opleiding blijven hierbij nog buiten beschouwing. Hanzehogeschool investeert circa 1,7 miljoen Euro in de locatie Industrieweg 1. Drenthe College krijgt te maken met aanloopverliezen op de nieuwe opleiding in de orde grootte van 400.000 Euro.

De bijdrage van de gemeente is € 1,17 miljoen. In paragraaf 2.1 zijn de verwachte resultaten beschreven. De versterkte innovatiekracht in het mkb, de aantallen innovatieprojecten, de instroom van nieuwe en goed opgeleide arbeidskrachten zijn de bijdrage aan de regio

- 13) De mate waarin sprake is van samenwerking tussen overheden, bedrijven en instellingen bij de ontwikkeling en uitvoering van het project.

TechHub Assen: Uit alle bespiegelingen hierboven is af te leiden dat Samen Innoveren een schoolvoorbeeld is van de triple helix: bedrijven, onderwijs en overheden werken intensief samen en steken er ook met elkaar geld en veel energie in.

- 14) De mate waarin belanghebbenden zelf uitdrukken gewicht te hechten aan het project door bereidheid om eigen financiële bijdragen te leveren.

TechHub Assen: In de financiële paragraaf is opgesomd hoeveel de verschillende organisatie bijdragen aan het programma. Hieruit blijkt dat alle partners significante bedragen willen inbrengen om TechHub Assen in de vorm van de TechHub IWP, Smart Industry Crossover en Techniek Academie te realiseren.

4.4 Rapportages

Het programma rapporteert over de inhoudelijke ontwikkelingen en financiën primair aan de stuurgroep. Dit gebeurt twee keer per jaar. De rapportages worden vervolgens gebruikt voor verantwoording aan de gemeente Assen voor het volgen van de besteding van de REP-gelden. De rapportage richtlijnen van de gemeente zullen hierin worden gevolgd. Afstemming zal plaatsvinden over wat de handige momenten in het jaar zijn om te rapporteren.

5 Overzicht bijlagen

- 1) Aansluiting op noordelijke doelstellingen
- 2) Position Paper Samen Innoveren Assen, november 2018 (los toegevoegd)
- 3) TechHub Assen, het concept, juli 2019 (los toegevoegd)

5.1 Aansluiting op noordelijke doelstellingen

Met dit project wordt een bijdrage geleverd aan het verbeteren van het innoverend vermogen van de Noord-Nederlandse mkb-bedrijven en wordt aangesloten bij doelstelling B van sectie 2.A.5 van OP EFRO: “Het verbeteren van de kennispositie van het mkb door kennis aan te boren, te genereren en naar binnen te halen binnen de RIS3 geïdentificeerde maatschappelijke uitdagingen.” Daarbij geldt voor mkb-bedrijven in de regio dat zij door het project in staat worden gesteld om het potentieel aan innovatiekracht en verdienvermogen van het mkb beter te benutten. Dit resulteert in een positieve invloed op het behoud en de groei van werkgelegenheid.

Ondernemend Assen (bedrijvenvereniging met bijna 600 leden) heeft in 2014 het Rode Loper Beleid gedefinieerd, waaruit naar voren kwam dat innovatie en verbinding met onderwijs belangrijk is voor het vestigingsklimaat in Assen. Op basis van deze constatering zijn in de afgelopen jaren diverse activiteiten ondernomen, om in dialoog met de bedrijven in de regio de concrete behoeften op het gebied van kennisontwikkeling, kennisuitwisseling, (bij-, op- en om-) scholing en het gestructureerd doorvoeren van innovaties te definiëren.

Uit de gesprekken met bedrijven over de bestaande netwerken en netwerkstructuren in de regio komt een aantal knelpunten naar voren. Deze knelpunten zijn benoemd in paragraaf 2.1. Er is sprake van een versnipperd speelveld. Veel initiatieven focussen hebben een generieke insteek en/of zijn éézijdig gericht. Focus op techniek en technologische innovatie mist. Terwijl op basis van gesprekken met mkb bedrijven juist daar de concrete behoeften van bedrijven in de regio liggen.

“In de komende jaren is het essentieel om als ondernemers in een netwerk te zitten. Ondernemers en kennisinstellingen kunnen door samenwerking sneller innoveren en nieuwe verdienmodellen ontwikkelen. Voor de toekomst zie ik veel kansen in het verbinden van netwerken van verschillende sectoren. Er kunnen succesvolle cross-overs zijn tussen allerlei sectoren: technologie en agro, slagers en horeca, van alles is mogelijk.” (Bert Pauli, gedeputeerde provincie Noord-Brabant)

De oplossing ligt in een methodiek waarbinnen verbinding wordt gelegd met lopende initiatieven. Deze methodiek moet in ieder geval drie vragen beantwoorden:

- Waar wordt mijn vraag goed begrepen en serieus aangepakt?
- Hoe breng ik mijn technologische idee verder tot ontwikkeling?
- Hoe krijg ik toegang tot en verbinding met actuele kennis en voor mij relevante collega-bedrijven?

Bedrijven zien in eerste instantie meerwaarde in het ontmoeten van andere ondernemers die ook met technologie-vraagstukken bezig zijn. Dat kan binnen de eigen branche zijn, maar zeker ook branche-overschrijdend (cross sectoraal). Binnen het TechGilde zie je dit momenteel gebeuren. Deze groep bedrijven, die als direct gevolg van gesprekken over nut en noodzaak van een Techhub samen zijn gaan werken, zijn zowel in de ICT werkzaam als bijvoorbeeld in de energie/installatie-branche en 3D-printing. Ontmoetingen leiden tot nieuwe combinaties van bedrijven die elkaar stimuleren en zo samen tot technologische innovatie komen. Het uitbouwen en modereren van een actief netwerk van technologie-gerichte bedrijven dan wel ondernemers is één van de belangrijkste hoofdtaken. Daarvoor worden allerlei activiteiten ontplooid; van netwerkborrel tot hackaton en van projectbrainstorm tot diepgaande masterclasses.

Als er ideeën zijn voor innovatie ontstaan al snel vragen over wat er al in de wereld te verkrijgen is. Daar komt de behoefte voor technologiescans vandaan. De vraag is dan of

bepaalde technologie al bestaat of bepaalde in de markt verkrijgbare producten toepasbaar zijn in de situaties die de ondernemer voor zich ziet.

Vervolgens is het van belang om praktisch met ideeën aan de slag te kunnen. Daarvoor moeten faciliteiten laagdrempelig beschikbaar zijn om prototypes te ontwikkelen of proefopstellingen te creëren.

De TechHub maakfaciliteiten en labs

TechHub wordt de centrale kennis- en innovatiedesk voor de mkb ondernemer, met de kennis en faciliteiten om bedrijven in de regio laagdrempelig te ondersteunen om ideeën om te zetten in nieuwe producten. Afhankelijk van de vraag vanuit het mkb koppelt TechHub hier bijvoorbeeld studenten van verschillende onderwijsdisciplines dan wel -niveaus en/of expertbedrijven als kennispartner aan. Hierbij kan worden voortgebouwd op bestaande sterktes, in de vorm van het in Assen aanwezige lectoraat Sensors & Smart Systems en het aanwezige practoraat Zorg en (sensor) technologie.

Daarnaast koppelt TechHub eigen faciliteiten en/of faciliteiten van derden aan de technologische vraagstukken van de mkb bedrijven, met als voordeel dat de ondernemer gelijk praktisch met zijn/haar idee aan de slag kan. Het uitgangspunt is dat er voor de bedrijven één fysieke desk in Assen wordt gevormd, waar de ondernemer al zijn technologie vragen in één gang kan neerleggen en waar deze volgens de kerngedachte van 'hostmanship' aan de hand wordt genomen en wordt ontzorgd.

Aansluiting bij de in de RIS3 geïdentificeerde maatschappelijke uitdagingen

De inzet van (innovatieve) technologieën heeft impact op de vier maatschappelijke uitdagingen zoals beschreven in RIS3.

1. Gezondheid, demografie en welzijn

Zorg en welzijn is goed voor 19% van de werkgelegenheid in Drenthe⁷. In Assen zijn veel zorg-gerelateerde instellingen en bedrijven aanwezig. Het gaat om bedrijven die zelf zorg verlenen als om toeleveranciers. In de zorg is een grote beweging gaande om technologie en digitalisering zo optimaal mogelijk in te zetten; leidend tot een slimme leefomgeving voor verschillende doelgroepen. Door bedrijven, zorginstellingen en studenten, samen te laten werken aan kennisontwikkeling en deze kennis om te zetten in praktische toepassing op dit vlak, kan de regio haar kennis en bedrijvigheid omzetten in technologische innovaties die nodig zijn voor het toegankelijk en betaalbaar houden van de zorg. Er kunnen innovatieve zorg- en domotica concepten worden ontwikkeld waarbij kwetsbare ouderen langer zelfstandig thuis kunnen blijven. Hierdoor kunnen personeelstekorten in de zorg worden

⁷ <https://www.practoraten.nl/practoraten/zorgsensortechnologie/>

tegengegaan. In dit toepassingsgebied wordt voortgebouwd op de ervaringen van het practoraat Zorg & (Sensor)Technologie van het Drenthe College. Het practoraat is al bijna drie jaar succesvol in het verbinden van organisaties aan het onderwijs (zowel MBO als HBO).

2. Voedselzekerheid, duurzame landbouw en bio-economie

Het is een grote uitdaging om in de toekomst op verantwoorde wijze miljarden mensen te voeden in een wereld waarin de welvaart en consumptie stijgen. Voor de landbouwsector is het interessant om verschillende technologieën zoals GPS, sensortechnologie, Internet of Things, big data, dronetechnieken en robotisering te gebruiken, in nieuwe concepten voor plaats-specifieke teelthandelingen. Teelthandelingen op plantniveau vormen de basis voor verdere optimalisering van de productie en verduurzaming van de teelten. Door bedrijven, kennisinstellingen en studenten, samen te laten werken aan kennisontwikkeling op dit vlak en deze kennis om te zetten in praktische toepassing, kan het project een bijdrage leveren aan een optimale en duurzame manier van voedselproductie.

3. Zekere, schone en efficiënte energie

Voor een succesvolle energietransitie hebben we zowel nieuwe als slim aangepaste bestaande technieken nodig. Het komt er op aan deze innovaties op het juiste moment in te zetten, om zo samen tot oplossingen te komen die er nog niet waren én om nieuwe manieren van samenwerken te ontwikkelen. Innovaties dragen bij aan het verhogen van de energie-efficiëntie en de kwaliteit en kwantiteit (vraag-aanbodafstemming) van onze energievoorziening. De energietransitie en alle stappen die daarbij horen vragen niet alleen om technische vernieuwing en innovatie, maar ook om nieuwe organisatiemodellen en een nieuw bedrijfs- en winstmodel. Door bedrijven, kennisinstellingen en studenten, samen te laten werken aan kennisontwikkeling en deze kennis om te zetten in praktische toepassing op het vlak van de energietransitie, kan Noord-Nederland op het gebied van energie voorop blijven lopen en een nog belangrijkere positie in het Europese energienetwerk nemen. Het TechGilde ziet hierin een belangrijke ontwikkellijn voor de komende jaren. Om energiesystemen voor verwarming, koeling, ventilatie, gebouwveiligheid en meer naar een hoger niveau van efficiëntie te brengen, is het noodzakelijk dat de huidige gesloten systemen worden opgebroken. Het TechGilde gaat zich hiervoor inzetten en laat die al zien in het project Smart Indoor Climate binnen het Interreg programma ID3AS.

4. Schone, veilige watervoorziening

Veel perspectief is er voor technologische ontwikkelingen innovaties in de watersector op het grensvlak van de fysieke en digitale wereld. Met sensoren en modellen worden steden slimmer gemaakt in hun dienstverlening aan de burgers. Dit moet bijdragen aan de leefbaarheid, minder watervervuiling, efficiënter gebruik van water. Tevens is de interactie met de agrarische sector essentieel om kwaliteit van water hoog te houden. Waterkwaliteit is een direct gerelateerd gebied om voedselzekerheid te borgen. De interactie met de agrarische sector wordt essentieel om kwaliteit hoog te houden. Technologische oplossingen voor de landbouw worden toepasbaar gemaakt voor wateranalyses. Kennisontwikkeling en daarop gebaseerde toepassing van technische vernieuwing en innovatie vormt een bron van nieuwe vormen van dienstverlening en van de bijpassende verdienmodellen.